

Els greuges de cori
a la Catalunya del segle XVI

Tesi per a la col·lació del grau de doctor en Dret
presentada pel llicenciat Oriol OLEART i PIQUET,
dirigida pel Catedràtic d'Universitat
i Professor Emèrit de la UAB Dr. Joaquín Cerdà Ruiz-Pons

Facultat de Dret, Universit. de Barcelona

Curs acadèmic 1991-1992

Cort de 1564

ACA, G, 1039, f. 56.

/¹⁵ Mossèn Pere Miquel de Agulló no consent, ans /¹⁶ bé dissent en lo present stament se procehesca /¹⁷ ha fer nominació de persones per entendre en fer /¹⁸ memorial. per constitutions fahedores per la ter- /¹⁹ ra fins a tant se haja dat conclusió y assento en /²⁰ la intel ligència de tots los agravis generals y /²¹ particulars que s pretén ser fets abans de la ce- /²² lebratió de las presents corts com en dites corts com /²³ axí se entén se degua fer y se sia tractat en dit /²⁴ bras dient que no s'i entenga sense son exprés con- /²⁵ sentiment y si contrari era fet de nul litat y de /²⁶ tot lícit requerint a vós notari ne lleveu acte y no l /²⁷ publiquen fins que tingau notícia que s tracte de dita /²⁸ nominatió, a fi que no u permetau ni continueu, y requi- /²⁹ rens etc.

/³⁰ Testimonis són mossèn Joan Lucià, prevere /³¹ de Sancta Maria de la Mar, y Joan Vila, /³² scrivent de Barcelona.

[Al marge l.15: Dissentiment de mossèn Pere Miquel / Agulló]

ACA, G, 1039, f. 65.

/²⁴ Mossèn Pere Miquel de Agulló, attès que per los tres /²⁵ brassos és stat concordat que la nominatió de les persones /²⁶ fahedora per los memorials sien també per ha enten- /²⁷ dre en los memorials dels agravis generals y par- /²⁸ ticulars, ab libertat que los particulars ho puguen dexar /²⁹ de comunicar a les dites persones eletes o elegido- /³⁰ res, les quals no puguen passar en fer ni ordenar /³¹ memorials de constitutions ni actes de cort, que los /³² dits agravis generals y particulars no sien repa- /³³ rats per justícia o altrament que fos contentament /³⁴ de les parts ab què se seguesca y cumpla ab tot effecte /³⁵ dita determinatió, consent que s passe

havant en la /³⁶ dita nominatió de persones y no altrament, com /³⁷ axí sia determinat per los dits tres staments.

[Al marge l.24: Sublatió de dissentiment de / mossèn Agulló]

ACA, G, 1039, f. 65v-6r.

Lo dit stament entesa la deslberatió feta per lo stament /² ecclesiàstich sobre la nominatió y electió de les sis persones /³ en tractadors per part del dit stament ecclesiàstich, los /⁴ quals ensemps ab les altres persones elegidores per los /⁵ altres staments vejen, regoneguen y componguen los /⁶ memorials dels agravis axí generals com particulars /⁷ ab libertat y facultat que los particulars ho puguen dexar /⁸ de comunicar a les dites persones eletes o elegidores, /⁹ les quals no puguen passar havant en fer ni ordenar /¹⁰ memorials de constitutions generals del present Principat /¹¹ de Cathalunya ni actes de cort que los dits agravis gene- /¹² rals y particulars no sien reparats per justícia o /¹³ altrament que fos a contentatió de les parts, /¹⁴ e apparexent bé la dita determinatió feta en lo sta- /¹⁵ ment ecclesiàstich y lohant y comendant aquella se aderí /¹⁶ e féu la mateixa determinatió e anomenà en tractadors /¹⁷ per lo dit stament militar les persones següents: don /¹⁸ Francesch de Rochabertí, don Francisco de Guimerà, don /¹⁹ Garau de Queralt, mossèn Antic Sarriera, mossèn Monsuar /²⁰ de Artayó y mossèn Luís de Claramunt, los quals /²¹ ensemps ab lo noble y reverendíssimo don Carlos de Cardona abat /²² del Stany, mossèn Pere Frigola abat de Sant Benet de /²³ Bages, mossèn Joseph de Monsuar canonge y procurador /²⁴ del reverendíssim senyor bisbe de Leyda, fra Francesch Burguès /²⁵ procurador del reverent prior de Cathalunya, micer Rafel Joan /²⁶ Gili canonge y síndich del reverent capítol de la seu de /²⁷ Tarragona y micer Paulo Pia canonge y síndich del /²⁸ reverent capítol de la Seu de Barcelona, elets en tractadors per /²⁹ lo bras ecclesiàstich tinguen ple y bastant poder de fer /³⁰ totes

les coses sobredites y refferir-ho los elets /³¹ per lo present bras en lo mateix bras, no emperò de diffinir /³² ni concloure cosa alguna sens voluntat del present bras; /³³ e poc après vingué lo promovedor del bras real en lo /³⁴ present bras e refferí que lo dit bras real havia feta /³⁵ y se era aderit a la demunt dita determinatió y havia /³⁶ elegides altres sis persones per dit bras real, les quals /³⁷ són: micer Benet Ferran de Barcelona, mossèn Melchior Monyós /³⁸ de Leyda, mossèn Rafel Agullana de Gerona, mossèn Pere de Rovirola /³⁹ de Vich, mossèn Hierònim Romeu de Cervera y de micer Joan // [f.66] Cristòfel Salmurri de Puigcerdà, síndichs respectivament, donant- /² los lo mateix poder que dalt los és stat donat als sobredits /³ per los altres staments.

[Al marge l.1 f.65v: Determinatió y / electió de xviii persones / en tractadors, ço / és sis per quiscun bras;

ACA, G, 1039, f. 67-67v. [dimecres 20-oct-1563]

/²¹ Per los dits tres staments foren spediúes les letres /²² de vall scrites, les quals són del tenor següent:

/²³ Los tres staments del Principat de Cathalunya congregats /²⁴ en les corts generals que la Sacra, Cathòlica y Real Majestat /²⁵ de present celebra en la vila de Monçó als íncolas de sos /²⁶ regnes de la Corona de Aragó daçà la mar, als reverent /²⁷ y magnífichs senyors los diputats del General del dit Prin- /²⁸ cipat residents en Barcelona, salut y honor; per expeditió /²⁹ de la present cort tenim necessitat de saber los agravis /³⁰ per los quals se són fetes ambaxades a sa Majestat y dels /³¹ memorials, instructions y altres coses fetes y donades /³² als embaxadors tramesos a sa Majestat en totes les /³³ vegades són stats tramesos y de tots altres agravis /³⁴ generals y particulars dels quals tindran aquí /³⁵ notícia, per ço ab la present vos diem, encarregam y /³⁶ manam que ab tota la diligència y prestesa /³⁷ sia possible, per portador segur, nos

trametau còpia // [f.67v] de tot lo predit perquè sabuts y entesos dits agravis /² pugam en tot donar tal orde que sia servey de Déu /³ y de sa Magestat, bé y repòs dels agreujats y de la /⁴ república de dit Principat, y no-res-menys vos diem, /⁵ encarragam y manam que per lo mateix portador que vin- /⁶ drà per les coses predites nos trametau tres volums /⁷ complits de les constitutions fetes fins a la derrera /⁸ cort de MDLXIII inclusive perquè a quiscun /⁹ bras se haze un volum per lo que occorrerà /¹⁰ en dits brassos; en testimoni y fe de les quals coses /¹¹ manam ésser feta la present sotascrita de mà dels /¹² tres presidents de la dita cort y sagellada del major /¹³ segell de aquella. Dada en la dita vila de Monçó /¹⁴ a vuit del mes de octubre any de la nativitat de nostre Senyor /¹⁵ mil sinch-cents sexanta-tres.

/¹⁶ El archabisbe de Tarragona / El conde de Aytona / Joan Valentí de Ferrera conseller

[Al marge l.21: Letra als dipu- / tats que envien los / memorials dels / agravis]

ACA, G, 1039, f. 80.

/¹⁶ Convocat lo dit stament en lo loc, hora, modo y /¹⁷ forma acostumats dellibera que s fassa embaxada /¹⁸ a les devuyt persones elegides per fer los memo- /¹⁹ rials regraciant-los lo bon pensament han tengut /²⁰ sobre los dos capítols, tant essencials de visita y /²¹ separatió de civil y criminal, y pregant-los /²² molt vullen ab tota la prestesa possible /²³ ordenar dits capítols com millor convinga per lo bé /²⁴ universal de la terra y la bona administració de /²⁵ justícia, y que tots los agravis axí generals com /²⁶ particulars que fins assí per ells seran apuntats re- /²⁷ paren en lo present stament perquè aquells /²⁸ vists se pugue determinar lo que més convindrà; /²⁹ y elegí per fer la dita embaxada les persones /³⁰ següents, ço és, don Guillem de Sinisterra y de /³¹ Sancta Eugènia y mossèn Federic Llull donzell, /³² quals ensemps ab los reverends micer Pau Çaragossa /³³ y mossèn Jaume Paratge ardiacha de la seu de /³⁴ Vic elegits

per lo stament ecclesiàstic y ab lo /³⁵ syndic de Perpinyà y Matheu Curtó de Tortosa elegits per lo bras real fassen dita /³⁶ embaxada.

ACA, G, 1039, f. 85v-86.

/²² Reverendíssims, il·lustríssims, reverendíssims nobles y magnífichs senyors, una /²³ de vostres senyories y mercès de vint del present tenim rebuda /²⁴ a vint-y-tres del mateix y ab aquella nos manen los /²⁵ trametam memorials de agravis fets al present Principat /²⁶ y als poblats en aquell, , axí ab las presents enviam a vostres senyories /²⁷ y mercès còpias auctènticas de las instruccions y memorials /²⁸ fets per los predecessors nostres per les embaxades a sa /²⁹ Magestat trameses y dels aplechs de les persones dels tres /³⁰ brassos y de les deliberacions per dit efecte fetes /³¹ y algunes altres escriptures continuades en lo memo- /³² rial que adepart va ab la present, y també trametem /³³ a vostres senyories y mercès ab sis pessas tres volums de les /³⁴ constitucions de Cathalunya y una còpia auctèntica /³⁵ del procés se és aportat en la règia audiència entre /³⁶ los síndichs del General y de la ciutat, de una part, /³⁷ y lo procurador fiscal de la capitania general de la part /³⁸ altra, les quals scriptures, constitucions y procés // [f. 86] donarà y lliurarà a vostres senyories y mercès mossèn Jaumot /² Alemany oydor de comptes del bras militar al qual seran /³ servits vostres senyories donar plena fe y crehença al que de nostra part /⁴ los dirà y explicarà. E també a vint-v-sinch del present /⁵ per part de mossèn Jordi Bofill nos és stada presentada una /⁶ letra de vostres senyories y mercès de divuyt del mateix y en /⁷ la hora mateixa férem posar mà en lo que vostres senyories y mercès /⁸ nos manen y molt prest donarem compliment /⁹ al que per vostres senyories y mercès nos és manat.

ACA, G, 1039, f. 131.

/²¹ Lo dit stament per via de pensament dellibera /²² que los advocats dels tres brassos qui vuy apun- /²³ ten y

posen en bel: los agravis generals que tin- /²⁴ guen facultat y libertat de apuntar no sols /²⁵ los que són stats [notats] per les devuyt /²⁶ persones, mes encara los agravis generals /²⁷ que ls apparexeran de més apuntar y si /²⁸ alguns agravis altres generals los seran /²⁹ presentats [per los] particulars d'estos brassos tam- /³⁰ bé que ls apunten y tots juncts los aporten /³¹ en los staments perquè vists aquells se pu- /³² gue fer la deslliberatió que apparexerà, ma- /³³ nant al promovedor ho fassa a saber als altres /³⁵ brassos.

[Al marge l.21: Determinatió per via de / pensament]

ACA, G, 1039, f. 133-133v. [Suplicació del vescomte de Rocabertí]

.../³⁴ lo que se perdé gran temps per no curar-se'n dita tractadors, també /³⁵ s'és vist en la qüestió que és stada y encara vuy és entre los /³⁶ brassos, pretenents, los uns, que se presenten los agravis generals /³⁷ a sa Magestat primerament, perquè a causa de aquells se convoca prin- /³⁸ cipal mèrit la cort, altres pretenen que primer se presenten // los capítols de la visita y reparatió del criminal del civil, de les /² procures, e fins assí dits tractadors no s són curats ...

ACA, G, 1039, f. 135. [dissabte 04-des-1563]

/³ En dit bras vingué embaxada de part de /⁴ sa Magestat e foren los embaxadors lo reverent micer /⁵ Matia Sorribes canceller, los magnífichs micer Fran- /⁶ cesch Montaner regent la cancelleria de Cathalunya, don /⁷ Francesch Giginta, micer Joan Dimas Lorís regents /⁸ del consell supremo y micer Miquel Terça advocat /⁹ fiscal de la règia cort de Cathalunya expli- /¹⁰ cants que sa Magestat per descàrrec de sa real con- /¹¹ sciència volia que se entengués en desagraviar los /¹² agraviats y que per ço fessen nominatió de per- /¹³ sones per jutges de greuges los quals en- /¹⁴ samps ab los que sa Majestat elegirà proveiran, /¹⁵ sententiaran y declararan dits

greujes y /¹⁶ la cort porà anar avant y haver-se de- /¹⁷ guda conclusió.

[Al marge 1.3: Embaxada de / part de sa Magestat]

ACA, G, 1039, f. 135. [04-des-1563]

/¹⁸ E poc après vingué en lo present stament lo /¹⁹ promovedor del bras ecclesiàstich reportant le /²⁰ embaxada que en dit [stament] ecclesiàstich se ere feta /²¹ per part de sa Magestat en dit stament ecclesiàstich /²² per los propdits y per la causa propdita y que /²³ per via de pensament havia aparegut a dit /²⁴ stament ecclesiàstich que seria bé fer nominatió de persones /²⁵ en jutges de greujes perquè ere gran interès dels /²⁶ agreujats fer llurs demandes y dar llurs supplications /²⁷ durant la cort perquè après no y ha remey algú perquè re- /²⁸ dunda en gran dany y perjudici dels dits agreujats.

[Al marge 1.18: Determinatió / del bras ecclesiàstich / per via de pensament / que s fessen jutges / de greujes]

ACA, G, 1039, f. 139. [07-des-1563]

/¹³ En dit stament vingueren los reverent micer Macia /¹⁴ Sorribes, canceller, don Francesch Giginta y mi- /¹⁵ cer Joan Dimas Lorís, regents del consell supremo /¹⁶ de sa Magestat, y de part de aquella explicaren /¹⁷ que perquè les corts passassen avant se legissen los /¹⁸ memorials y que s'eligixen jutges de greujes y /¹⁹ se habilitassen les hores d'eprés dinar fins /²⁰ a les vuyt de la nit quiscun dia habilitat.

[Al marge 1.13: Embaxada dels / tractadors]

ACA, Generalitat, 1039, f. 139v. [08-des-1563] [Vot del comte d'Aitona]

/⁵ Lo senyor comte de Aytona, atesa la desliberatió /⁶ feta per lo present stament que après que los advocats /⁷ haguessen posats en forma de supplicatió per ha sa /⁸ Magestat los agravis generals fossen vists, legits y /⁹ regoneguts en lo present stament y atesa la consue- /¹⁰

tut de la cort que comunament y ordinàriament /¹⁴ se done lo poder ab facultat de refferir que /¹⁵ per ço, seguint axí la deslberatió del bras coa /¹⁶ la consuetut, abans de presentar-los a sa Magestat, /¹⁷ se legen y regoneguen los dits agravis en /¹⁸ lo present bras, lo qual vot fa en nom seu y de /¹⁹ sos principals, /²⁰ lo excellent duc de Sogorb, ídem, /²¹ lo sereníssimo don Joan de la Nuça justícia de Aragó, ídem, /²² don Alonso d'Erill, ídem.

[Al marge l.8: Vot del il·lustre comte / de Aytona que los aggra- / vis no s puguen presentar / que primer no sien le- / gits en lo present stament]

ACA, G, 1039, f. 186v. [26-des-1563]

/²⁵ Lo present stament per via de pensament deslberà se /²⁶ fes embaxada als dos brassos ecclesiàstic y real /²⁷ dient-los que convenia molt per al bé general de la /²⁸ terra se presentassen los agravis generals a sa Magestat /²⁹ y eligiren per embaxadors a don Miquel Bosch /³⁰ y a mossèn Miquel Oliver.

[Al marge l.25: Deslberació sobre los / agravis]

ACA, G, 1039, f. 186v-187. [26-des-1563] [*Ambaixada del braç ecclesiàstic al militar*]

/³¹ En dit stament vingueren los reverents micer Paulo Pla, /³² canonge y síndic del capítol de Barcelona y fra Vilana, /³³ prior y monjo en lo monestir de Sant Culgat de Vallers, // embaxadors tramesos per lo bras ecclesiàstic responents a la /² embaxada feta per lo present bras sobre la presentatió dels ag- /³ gravis generals y que per star a la fi de concordar dits ca- /⁴ pítols ab lo bras real apparexia que primer se aca- /⁵ bassen de concordar los dits capítols y que après se po- /⁶ ria entendre en dits agravis.

[Al marge l.31: Embaxada de stament / ecclesiàstic dient que primer / se acabassen de concor- / dar los capítols y que / après se tractaria de / agravis]

ACA, G, 1039, f. 203. [divendres 31-des-1563]

/¹⁵ Aprés vingué embaxada del bras ecclesiàstich /¹⁶ en lo present bras y foren embaxadors lo /¹⁷ reverent micer Paulo Pla canonge y síndich /¹⁸ del capítol de la Seu de Barcelona y mossèn Tra- /¹⁹ ver canonge de Gerona y explicaren /²⁰ de part de dit bras ecclesiàstich que dit bras /²¹ s'era aderit al parer del present bras en lo dels /²² agravis generals que s presenten a sa Majestat /²³ ab açò emperò que junctament ab aquells se /²⁴ presenten los capítols de visita, separatió del civil /²⁵ del criminal y de les procures, y que també /²⁶ per via de pensament aparexia a dit bras /²⁷ ecclesiàstich que seria bé lo present stament fes elec- /²⁸ tió de jutges de greujes perquè se havien /²⁹ dades moltes supplicacions de persones particu- /³⁰ lars per greujes que no són sinó greujes /³¹ y que se han de decidir per los jutges de greu- /³² jes y que s'esperien en Monçó y era dar camí /³³ en los agravis.

[Al marge l.15: Embaxada del / bras ecclesiàstich].

ACA, G, 1039, f. 210-210v. [03-gen-1563] [Ambaixada de sa Majestat demanant que elegeixin jutges]

/¹¹ En dit stament vingueren don Francesch /¹² Giginta y micer Joan Dimas Llorís, doc- /¹³ tors y regents en lo consell supremo de sa Majestat, /¹⁴ dients per part de's tractadors de sa Majestat /¹⁵ que se el·gesquen jutges de greujes y que /¹⁶ fessen venir lo balanç del General de Catha- /¹⁷ lunya.

// En dit stament vingué lo promotor del bras ecclesiàstich /² dient y explicant de part de aquell bras que /³ lo dit bras se aderia a la propdita provisió /⁴ y determinatió feta per lo present bras que s presenten /⁵ los agravis generals a sa Majestat ensemps ab los /⁶ propdits capítols y que per via de pensament appa- /⁷ rexia a dit bras ecclesiàstich que ab la embaxada /⁸ se ha de fer a sa Majestat per la dita causa, sien emba- /⁹ xadors los presidents dels tres brassos y que /¹⁰ junctament ab la dita embarada se digue /¹¹ a sa Magestat

que sie servit que en lo decretar dels /¹² capítols no y entrevenguen persones suspectes /¹³ y assenyaldament los doctors de la Real /¹⁴ Audiència per quant hi ha molts capítols /¹⁵ que són ordenats per remediare los agravis han /¹⁶ fets los doctors de dita real camara.

[Al marge l.11, f. 210: Embaxada de part / de sa Magestat]

ACA, G, 1039, f. 214. [04-gen-1564]

/²³ Lo present s'ament per via de pensament dellibera /²⁴ que se fasse presentació ab embaxada a sa Magestat /²⁵ dels agravis generals ensemps ab los /²⁶ tres capítols de la visita, separatió de civil /²⁷ del criminal y de les procures, conforme /²⁸ stà ya determinat per lo present bras manant /²⁹ al promotor ho fasse a saber als altres /³⁰ brassos.

[Al marge l.23: Determinació per via de pensament]

ACA, G, 1039, f. 240v-241 [11-gen-1564]

[Argumentació d'un dissentiment interposat per mossèn Agulló]

/... y quitar los molts / càrrechs que dit General fa de pensions // de censals y altres salaris y gastos molts que se / ofereixen per la necessitat de la demanda dels / reparos en molts agravis als poblats del / Principat de Cathalunya, Comtats de Ros- / selló y Cerdanya cadal (sic) dia fan los offi- / cials reals en general y particular / ab decretatió de justícia e altrament / y axí també no s degue carregar lo Gene- / ral ...

ACA, G, 1039, f. 246-247v.

/¹⁸ Mossèn Honofre d'Alentorn senyor de Ceró y mossèn /²⁰ Miquel Oliver requeriren a mi Jaume de Encontre /²¹ scrivà del present bras militar que per haver memòria /²² en lo sdevenidor y perpètuament conste de les perso- /²³ nes del present bras militar qui instaren ab tota la /²⁴

instàntia y diligència possible se presentassen /²⁵ a sa Magestat los agravis generals fets a tot lo /²⁶ present Principat de Cathalunya e Comtats de /²⁷ Rosselló y Cerdanya com de fet foren presentats /²⁸ a sa Magestat segons asseriren per lo il·lustre don Pedro /²⁹ Galceran de Pinós y de Fonollet vezcomte de /³⁰ Canet y de Illa, don Garau de Queralt y mossèn /³¹ Thomàs Pujades continuàs la present memòria en /³² o present procés y los noms de les persones // [f.246v] de voluntat y instàntia de les quals foren presentats /² a sa Magestat com a particulars y zelants lo bé universal /³ de la terra y que los agravis fossen dèbitament /⁴ reparats y són los següents conforme una scriptura /⁵ en la qual eren scrits los noms la qual lliuraren /⁶ a mi dit scrivà y és del tenor següent:

/⁷ Lo il lustríssim almirant de Nàpols /⁸ don Garau de Queralt /⁹ don Anthon d'Oms /¹⁰ mossèn Miquel Oliver /¹¹ mossèn Antich Sarriera /¹² lo vezcomte de Canet y de Illa /¹³ mossèn Jaume Joan Vilatorta /¹⁴ mossèn Hierònim de Resende /¹⁵ don Bernat de Marimon /¹⁶ mossèn Riambau Corbera /¹⁷ mossèn Thomàs Pujades /¹⁸ don Jayme de Queralt /¹⁹ don Garau Despès /²⁰ mossèn Luís de Ivorra /²¹ don Bernat de Cruïlles /²² don Carlos de Giginta /²³ don Francisco Giron de Rebolledo /²⁴ mossèn Ramon Xammar /²⁵ mossèn Joan de Resende /²⁶ mossèn Gaspar Cadell /²⁷ mossèn Anníbal de Aldana /²⁸ mossèn Joan Miquel de Bellafilia /²⁹ mossèn Joanot Carles de Caldes /³⁰ don Francesch de Pinós /³¹ el vezcomte de Rochabertí // [f.247] don Guillem de Sanctcliment /² mossèn Sagimon Ortís /³ mossèn Honofre de Argensola /⁴ mossèn Monsuar d'Aranyó /⁵ don Bernat Mecha /⁶ don don Miquel dez Bosch y de Sanct Vicens /⁷ don Federich dez Bosch y de Sanct Vicens /⁸ mossèn Anton Ca Costa /⁹ don Joan d'Eril /¹⁰ don Galceran de Vilalba /¹¹ mossèn Galceran de Ivorra /¹² mossèn Joan de Olzinelles /¹³ mossèn Ferrando de Rochacrespa /¹⁴ mossèn Gaspar Magí de Castellví /¹⁵ mossèn Miquel Ferrer de Busquets /¹⁶ mossèn Miquel de Ivorra /¹⁷ don Jayme de Sanctmenat /¹⁸ mossèn Jaumot Alemany de Bellpuig /¹⁹ mossèn Honofre d'Alentorn

/²⁰ mossèn Pere Miquel de Agulló /²¹ mossèn Jaume Calcer
 /²² mossèn Miquel Benet de Puignarí /²³ mossèn Joan
 Francesch de Banyullis /²⁴ mossèn Gispert de Pons /²⁵ mossèn
 Jaume MJoan Cortit /²⁶ micer Jonot Còdol /²⁷ don Joan de
 Boxadors /²⁸ mossèn Joan Cristòfol Calvet d'Estreila /²⁹
 don Luís Centells /³⁰ mossèn Francesch Agulló /³¹ mossèn
 Francesch Merlès y de Malla // [f.247v] mossèn Joan Garau
 Gualba /² mossèn Rafel Joan /³ don Francesch de Rochabertí
 /⁴ don Francisco de Lluna.

[Al marge l.7 f.246v: Los noms dels qui com / ha
 particulars presenta- / ren los agravis / a sa Magestat]

ACA, G, 1039, f. 264v-265.

/²⁶ Mossèn Luís de Rejadell senyor de Jorba lliura /²⁷
 a mi dit notari y scrivà un dissentiment en scrits /²⁸ lo
 qual és del tenor següent:

/²⁹ Attès que posar dissentiment a la electió de
 officis /³⁰ de la cort no pot comprendre la electió de
 jutges // [f.265] de greujes com sia offici dels més
 importants y ne- /² cessaris de la cort y és cosa de
 justícia elegir /³ jutges de greujes com se elegesquen per
 a que /⁴ desagravien molts que són agravians y fóra stat
 /⁵ molt rahonable y just que fossen stats elegits /⁶
 tantost al principi de la cort com ere de cos- /⁷ tum en
 altres corts y voler impedir la /⁸ electió feta de dits
 jutges de greujes és cosa /⁹ molt voluntària y contra tota
 rahó y jus- /¹⁰ ticia majorment essent-ne estada
 solicitada /¹¹ la cort per part de sa Magestat y havent ya
 molts /¹² dies que en lo bras ecclesiàstich se féu electió
 /¹³ de dits jutges de greujes y aquest stament mi- /¹⁴
 litar ne és stat també solicitat per los altres /¹⁵ y
 attès que del pretès dissentiment per /¹⁶ lo qual se vol
 fer contraria la electió feta no se tingue /¹⁷ notícia com
 no fos en poder del scrivà del bras y no /¹⁸ obstant
 aquell se ha fet nominatió y electió de altres /¹⁹ officis
 fer la qual ere cosa de gràcia y voluntària /²⁰ com sia
 haver fet offici per ha altres corts ni al temps /²¹ que
 se és feta dita electió ere encara porrogada /²² la cort

per a Barcelona com encara no fos /²³ prestat lo consentiment per los tres brassos /²⁴ de aquella, per ço, si qui ha dissentit /²⁵ insistirà en son dissentiment pretenent que per /²⁶ aquell no ha pogut fer-se dita electió de jutges de /²⁷ greuges dissent a tot tracte de jutges de greuges /²⁸ y electió d'ells fins sobre aquest debat se /²⁹ haje declarat.

/³⁰ mossèn Luís de Margarit idem /³¹ mossèn Jonot Vilar idem

[Al marge l.28 f.264: Dissentimentum / super electione iudicum / gravaminum]

ACA, G, 1039, f. 303.

/¹² En dit stament vingué lo promotor del bras /¹³ ecclesiàstich dient que attenant la gran pressa /¹⁴ que los tractadors de sa Majestat donen a la present /¹⁵ cort y que sa Majestat en sa propositió ha dit que desa- /¹⁶ graviaria los aggraviats, que per ço lo bras ecclesiàstich /¹⁷ per via de pensament na deslberat que se fes /¹⁸ embaxada a sa Majestat per dar-li rahó que si la /¹⁹ cort no va avant no és per culpa de la cort /²⁰ sinó perquè ni la sglésia y altres moltes persones /²¹ que pretenen ser aggraviades fins avuy no són /²² stades desagraviades y també que ara novament /²³ per lo judici sa Majestat ha ver sobre los dissenti- /²⁴ ments dels síndichs de Perpinyà y Puigcerdà /²⁵ pretén la cort ser molt aggraviada y que si s /²⁶ diu per part de sa Majestat hy ha molts exem- /²⁷ plars que també per part de la cort y en sa favor /²⁸ n i ha molts y que per tant sa Majestat entén /²⁹ per a que la culpa de no passar avant no és /³⁰ de la cort y que si ere possible que la embaxada /³¹ se fes ara de matí.

ACA, G, 1039, f. 367. [20-març-1564] [Ratificació de l'elecció de provisors feta a Montsó]

/¹⁴ E consequutivament per orde del dit stament /¹⁵ foren publicats los jutges de greuges /¹⁶ ja per dit stament elegits en Monçó y de nou /¹⁷ foren aprovats per

lo dit stament llevat primer /¹⁸ lo dissentiment possat per don Miquel Bosc y /¹⁹ altres.

[Al marge 1.14: Ratificatio de elec- / tione iudicum / gravaminum]

ACA, G, 1039, f. 368 [dilluns 20-març-1564]

/¹⁵ Mossèn Jaume Camps posa en escrits un dissen- / timent lo qual és del tenor següent:

/¹⁷ Com lo aggravi proposat en la present cort per /¹⁸ Hierònym Matalí encara que sie particular /¹⁹ redunde en aggravi general de tota la terra /²⁰ e per ço sie stat notat per tota la cort entre /²¹ los aggravis generals e sie stat dit aggravi /²² particularment presentat per dit Hierònym /²³ Matalí e comès al regent micedr Llorís /²⁴ e fins avuy no se sia feta provisió alguna /²⁵ en dit negoci, per tant, mossèn Jaume Camps /²⁶ per lo que toca al interès general de tota la /²⁷ terra protesta y requer que no sie procehit /²⁸ a ningun acte de la present cort que primer /²⁹ no sie vist y reparat dit aggravi per sa Majestat /³⁰ protestant de nul litat de tots actes, etc.

[Al marge 1.15: Dissentiment en escrits]

Cort de 1585

ACA, G, 1040, f. 63v-65

/²⁶ Los tres estaments del Principat de /²⁷ Cathalunya convocats en les corts /²⁸ generals que la Sacra, Cathòlica y Real /²⁹ Magestat de present celebre en la vila /³⁰ de Monsó, als reverent, nobles y magnífichs // [f.64] senyors los deputats del Principat residents /² en Barcelona, salut y honor;

Com segons /³ lo capítol de cort denou de la cort del any /⁴ mil sinch-cents sinquanta-tres lo balans /⁵ del general age de ésser así al principi de la /⁶ cort y també per la bona directió y expedi- /⁷ ció dels negocis de la present cort llingan ne- /⁸ cessitat de saber los agravis

per los quals se /⁹ són fetes ambaxades a sa Magestat y altres /¹⁰ coses fetes y donades als ambaxadors tra- /¹¹ mesos a sa Magestat y de tots altres agra- /¹² vis generals y particulars dels quals tindreu /¹³ aquí notícia y fets y seguits de les últimes /¹⁴ corts ensà y de les constitucions y capítols /¹⁵ de cort del General que en las últimas corts /¹⁶ se presentaren y no foren decretades per sa /¹⁷ Magestat y tingan també necessitat del lli- /¹⁸ bre original de les Constitucions de Ca- /¹⁹ thalunya que segons deslliberació /²⁰ feta en las últimas corts per les persones les- /²¹ hores eletes foren recopilades y de tres vo- /²² lums ho llibres de les Constitucions de /²³ Cathalunya y altres tres dels capítols /²⁴ de corts stampats ...; per ço ab lo /²⁵ present vos diem, encarregam y manam /²⁶ que ab tota la diligència y prestesa sie /²⁷ possible fassau lo dit balans del dit Ge- /²⁸ neral, ço és de les corts proppassades fins /²⁹ al die present axí del líquit com dels deu- /³⁰ tes juxta tenor del dit capítol y aquell // [f.64v] junctament ab lo llibre intitulat /² Ferrando Faga y també còpia de les /³ informations y altres llibres y scrip- /⁴ tures dalt mencionades ab lo dit llibre /⁵ original de les constitucions lo que /⁶ està fermat de mà de les sis persones /⁷ a les quals fonch feta la commissió ab /⁸ tota la diligència y respecte sie possi- /⁹ ble per portador sagur nos trametau, /¹⁰ perquè vistes, sabudes y enteses dites /¹¹ coses en tot pugam donar tal orde /¹² que sie servey de Déu y de sa Magestat, /¹³ bé y repòs dels agraviats y de la repú- /¹⁴ blica del dit Principat, notificant-vos /¹⁵ que si ab la diligència que lo negoci re- /¹⁶ querex y de vosaltres se confie no ns tra- /¹⁷ matreu dites coses serà forsat enviar /¹⁸ de así persones per al dit efecte, les /¹⁹ quals hara no ha paregut se ha- /²⁰ guessen de enviar, confiat que ab /²¹ la diligència y prestesa necessària /²² complireu lo que tant se us encar- /²³ regue puis entenem convé tant a /²⁴ tota la república del dit Principat /²⁵ de Cathalunya; en testimoni e fe de les /²⁶ quals coses manam ésser feta la

pre- /²⁷ sent sota escrita de mà dels tres presi- /²⁸ dents y sagellada del major sagell /²⁹ de la dita cort. Dada en la vila de Monsó /³⁰ a quinze del mes de juliol any // [f.65] e la nativitat del Senyor mil sinch-cents /² vuytanta-sinch. /³ El bisbe de Barcelona y lo bescome de /⁴ Rochabertí.

[Al marge l.26 f.63v: Lletres despedides / per los tres staments / als deputats de Ca- / thalunya]

ACA, G, 1040, f. 279-280v

/¹⁷ Mossèn Hierònim de Argensola donzell /¹⁸ donà una scriptura contenint en efecte /¹⁹ dissentiment requerint a mi Joan Sala /²⁰ notari de Barcelona y scrivà del present /²¹ bras que la continuàs en lo procés y /²² és del tenor següent:

/²³ Pus que per cada hu dels tres brassos /²⁴ de la present cort se ha fet nominatió /²⁵ de tres persones per a ubrir y regonèxer /²⁶ lo balans del General conforme al /²⁷ capítol de cort y aquell se obrí ya lo die /²⁸ de ayr y de la qualitat, intel ligèntia /²⁹ y rectitut de les persones a qui està co- /³⁰ més dit negoci del General no s pot sperar // [f.279v] sinó molt bona y breu directió, só de /² parer que conforme és estat pro- /³ posat per lo senyor bescome de Ro- /⁴ chabertí se passe avant en la no- /⁵ minatió de persones per a tractar /⁶ y apunotar los agravis generals y /⁷ particulars de Cathalunya y les cons- /⁸ titutions, capítols y actes de cort que /⁹ convindrà fer per al bon regi- /¹⁰ ment y govern del present Prin- /¹¹ cipat y Comtats de Rosselló y Ser- /¹² danya, pus que per tractar del re- /¹³ drés de tota la terra més princi- /¹⁴ palment sa Magestat és estat ser- /¹⁵ vit de convocar-nos y assistir a les /¹⁶ presents corts que no per cosses par- /¹⁷ ticulars y pus per a prosseguir aquest /¹⁸ bon intent lo senyor don Galceran /¹⁹ de Cardona, lo senyor Enrich Terça /²⁰ y altres que ab ells han són estats /²¹ pregats per lo dit senyor bescome /²² y moltes persones de respecte y bon /²³ zel del present bras que alsassen ho /²⁴ supprmissen per dit efecte los

dissen- /²⁵ timents y no ho han volgut fer hans /²⁶ estan perseverant en aquells dels quals /²⁷ apar molt voluntària cosa voler per /²⁸ a retractar essent com és cosa notòria /²⁹ y molt sabuda que de temps immemorial /³⁰ les fermances dels debtors del General // [f.280] han estat y entrevingut sempre en /² los actes y tractes de las corts y no /³ sols en aquelles però encara estan ad- /⁴ mesos per capítols de cort en lo go- /⁵ vern y administratió del General y /⁶ poden ésser y són estats diputats y /⁷ oydors del General, los quals represen- /⁸ ten los tres brassos de les presents corts, /⁹ per ço y altrament y per no haver-hi /¹⁰ vuy ningun Principal arrendador /¹¹ ho debitor del General en lo present /¹² bras, en cas que dit s-nyor don Galceran /¹³ y los altres que ab ell han aderit vullen /¹⁴ perseverar en llur dissentiment y /¹⁵ no donar lloch se passe avant en la /¹⁶ nominatió de dites persones y altres /¹⁷ actes de la cort i o també perquè la /¹⁸ cort no sie més impedida ab volun- /¹⁹ tàries pretencions posse dissentiment /²⁰ a tots y sengles actes y que no s pugue /²¹ conèxer ni tractar de la pretenció /²² y dissentiment de dit senyor don /²³ Galceran y dels que ab ell han adhe- /²⁴ rit fins a tant sie declarat si és rahó /²⁵ y justícia que no obstant dits dissen- /²⁶ timents se passe avant en los altres /²⁷ actes de la present cort que no són /²⁸ de negocis ni affers del General essent /²⁹ majorment aquells tant més necessa- /³⁰ ris com són al servey de Déu, de sa Magestat // [f.280v] y beneffici de la terra que los que /² dit senyor don Galceran, y reque- /³ resch a vós senyor notari lleveu /⁴ acte de aquest meu dissentiment

ACA, G, 1040, f. 363v-364. [26-set-1585]

/²⁸ E lo present bras féu deslliberatió y conclusió // que la dita embaxada se determinàs en lo /² present bras per los que estaven presents /³ en lo present bras sens consultar-ne les /⁴ persones que fora lo present stament /⁵ estaven ocupades en fer les constitucions /⁶ y memorials dels agravis.

ACA, G, 1040, f. 366-367

/⁷ Lo present bras y stament militar féu /⁸ delliberatió y conclusió que per via de /⁹ embaxada se diga als brassos ecclesiàstich /¹⁰ y real com lo present bras y stament /¹¹ militar en conformitat de tots los brassos /¹² havie resolt se fahés la embaxada als /¹³ senyors tractadors y per ço ordenà aquest /¹⁴ bras una scriptura la qual baix està /¹⁵ insertada, conforme la qual apparexia /¹⁶ haver de fer aquella y perquè los bras- /¹⁷ sos ecclesiàstich y real han conformat /¹⁸ se fasse conforme la scriptura ordena- /¹⁹ da en lo bras ecclesiàstich, la qual scrip- /²⁰ tura encara que ab paraules expressas /²¹ no deman lo judici emperò lo sentiment /²² d'ella tàcitament lo demane, pus diu /²³ que no té més que fer y per ço aquest /²⁴ bras ha determinat no anar a la dita /²⁵ embaxada y per lo dit efecte elegí y nome- /²⁶ nà per fer dita embaxada a dits brassos /²⁷ a don Joan Icard y a mossèn Miquel Joan /²⁸ de Montagut.

[f.366v] La scriptura per lo present bras or- /² denada és del tenor que segueix:

/³ Los brassos de Cathalunya fan a saber /⁴ vostra[s] senyories com per sa part se són fetes to- /⁵ tes les diligències que han pogut y /⁶ fan a efecte que los dissentiments que són /⁷ en los dits brassos que impedeixen /⁸ lo progrés de les corts se alsassen y se /⁹ és vist per experiència que lo temps /¹⁰ que no han estat impeditos per dits /¹¹ dissentiments han fet tot lo que convé /¹² per la bona despedició de la present /¹³ cort conforme los exemplars dignes /¹⁴ de observança de totes les altres corts /¹⁵ passades han acostumades de fer de /¹⁶ tal manera que ben considerat si no /¹⁷ són coses particulars de negocis que /¹⁸ no poden donar gran torb al progrés /¹⁹ de dites corts no estan impeditos per /²⁰ altres en aquest endemig que les per- /²¹ sones eletes per a les coses necessàries /²² per a la fi y efecte que las presents /²³ corts són estades convocades hajan aca- /²⁴ bat de fer lo offici que se'ls estat comès /²⁵ del qual exer a tot lo que convé per a la bona /²⁶ despedició de

les presents corts a ffi y effecte /²⁷ que los agravis generals y particulars que s // [f.367] són fets als poblats de Cathalunya sien remediats /² y lo dit Principat mantengut ab pau y quietut /³ per medi de les bones constitutions y capítols de /⁴ cort y observança de aquelles y que axí sup- /⁵ pliquen a vostres senyories sien servits de entendre les /⁶ sobredites coses y donar-nos camí per a que /⁷ los impediments posats per alguns particu- /⁸ lars persones en lo que torbar puguen sien /⁹ alsats y remoguts.

[Al marge l.7 f. 366: Lo present bras determi- / na no anar a la em- / xada; al marge l.3 f. 366v: Scriptura conte- / nint en effecte la / embaxada]

ACA, G, 1040, f. 413-413v. [12-oct-1585]

/²⁷ Lo present bras féu delliberació y deter- / minació que s paguen tretze lliures per a /²⁹ obras fetes en una casa la qual les per- /³⁰ sones eletes per llogar aposentos per orde // y commissió dels tres brassos llogaren /² a effecte de poder-se congregar en ella /³ las personas elegides y fer les constitucions /⁴ y memorials dels agravis, manant a mossèn /⁵ Joan Pau Ciurana, regent los comptes del /⁶ General, que de diners de dit General pach /⁷ dites tretse lliures per rahó de dites ho- /⁸ bres.

[La cautela que hi correspon és al f. 445-445v. Ho torna a dir]

ACA, G, 1041, f. 478-478v

/¹³ Lo present bras féu deslliberació que sien donades candeles necessari- /¹⁴ es als conçell real enceses per quiscun vespre que ls con- /¹⁵ vindrà estar en la iglésia congregats axí habilitant com no /¹⁶ habilitant y axí bé que s donen a sa Magestat los tres memorials /¹⁷ de rgravis fets per los inquisidors y per la capitania general /¹⁸ y per los officials reals al General del Principat de Cathalunya, /¹⁹ y axí bé que vagen los

promotors dels brassos als senyors tractadors per a demanar hora per a donar los memorials dels /²¹ agravis a sa Magestat, cometent al promotor del present bras ho re- /²² fereca als altres brassos.

/²³ Lo promotor del bras real ha reportat en aquest com aquell /²⁴ bras havie adherit al parer de aquest bras en tot lo que per lo /²⁵ promotor del present bras és estat reportat, sols advertia aquell /²⁶ bras una cosa que atesa la indisposició de sa Magestat los me- /²⁷ morials se han de portar a palacio se fasse una protesta que /²⁸ no se fasse prejudici a dits brassos en lo aportar de dit me- /²⁹ morials fora la present iglésia com per altres exemplars se // [f.478v] tropie en los processos familiars se són donats a sa Magestat en la /³ sacristia de la present iglésia sent per dit efecte en ella vingut /³ y axí bé adhereix al parer [del] bras real en què se suplique /⁴ per les nou persones eligidores per a presentar a sa Magestat /⁵ los dits memorials se suplique a sa Magestat sie servit que /⁶ en lo mirar los agravis no y entrevinguen los del consell /⁷ real.

/⁸ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat en aquest bras /⁹ com aquell bras adhereix al pensament de aquest bras y del /¹⁰ bras real sols trobe una dificultat que li aparexia que /¹¹ no s deuria demanar hora estant als senyors tractadors per ço que /¹² dubte aquell bras si los memorials estan a punct y axí bé /¹³ attès que per lo bras real se ha reportat que serie bé se pro- /¹⁴ testàs sobre lo donar dels memorials a sa Magestat fora de la present /¹⁵ iglésia seria de parer aquell bras la protesta fos ordenada /¹⁶ per los advocats dels brassos y axí adheria al que lo bras real /¹⁷ ha apuntat se suplique a sa Magestat per les nou persones eligi- /¹⁸ dores per a donar los memorials dels agravis que sie <se> ser- /¹⁹ vit sa Magestat que en los memorials dels agravis no y entre- /²⁰ vinguen doctors del real consell de Catalunya.

ACA, G, 1041, f. 479v-48C

/⁴ Lo present bras envia al bras ecclesiàstich lo promotor del /⁵ present bras per a dir-los com aquest bras havie entès que en /⁶ aquell bras serie de parer per via de pensament advertir- /⁷ los que a més de llegir-se les constitucions se lligen los agra- /⁸ vis y se donen a sa Magestat per no pervertir l'orde de servir /¹⁰ acostumat en la present cort.

/¹¹ Lo promotor del present bras fonch enviat als altres brassos /¹² ecclesiàstich y real per a dir-los que aquells brassos do- /¹³ nassen orde que los advocats ordenen la protesta que se /¹⁴ ha de fer en lo donar los memorials a sa Magestat fora la present /¹⁵ iglésia per a que se puguen donar aquells.

/¹⁶ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat que aquell /¹⁷ bras adhereix al parer de aquest, ço és que s'fassa la protesta /¹⁸ que per aquest bras y per lo bras real és estada apuntada: /¹⁹ y axí bé adhereix al parer de aquest bras que los tres memo- /²⁰ rials dels agravis generals que estan a punt se donen a sa /²¹ Magestat per via de embaxada per la qual ha nomenad les ma- /²² teixas personas anomenades per apuntar los agravis, ço és: /²³ lo reverendíssim bisbe de Vich /²⁴ lo abat de Poblet y /²⁵ lo capitular de Barcelona.

/²⁶ E més reporta que aquell bras per via de pensament haurie des- /²⁷ liberat que per ser lo temps tant curt com és que convé que /²⁸ lo memorial (sic) de les constitucions se lligen en los brassos perquè /²⁹ abans que s'fassa conclusió per los brassos sobre aquelles seran /³⁰ ja donats tots los agravis axí generals com particulars // [f.480] y axí bé han pensat que les persones eletes se ajunctassen /² per lo que los estarie comès.

/³ E lo present bras adherí a tot lo demunt dit reportat per lo /⁴ promotor del bras ecclesiàstich advertint que serie bé tots /⁵ los memcials de les constitucions se llegissen plegats a tots /⁶ los brassos que ab una mateixa hora se entengués en la /⁷ lectura y

que los promotors dels brassos anassen als senyors /⁸ tractadors per a demanar-los hora per a oferir a sa Magestat /⁹ los dits agravis y axó per dit efecte anomenaren les ma- /¹⁰ teixes persones elegides per fer dits memorials de agravis, /¹¹ ço és don Jaume de Cardona, /¹² don Berenguer de Peguera y /¹³ mossèn Pere Cassador, cometent assò al promotor del present bras /¹⁴ ho reporte als altres brassos.

ACA, G, 1041, f. 483-483v

/²³ lo promotor del present bras fonch través als altres /²⁴ brassos per a fer-los entendre com aquest bras haurie pensat /²⁵ serie bé que los promotors dels brassos anassen a cobrar los /²⁶ tres memorials dels agravis.

/²⁷ Lo promotor del bras ecclesiàstich reporta que aquell /²⁸ bras adhereix al pensament de aquest.

/²⁹ Lo promotor del bras real ha reportat com adhereix al // [f.483v] parer que aquest bras, ço és que vajan los promotors dels /² brassos a hont estan junctats los magnífichs advocats per a apunc- /³ tar los memorials dels agravis y que cobren los tres me- /⁴ morials dels agravis que estan a punct y après vagen /⁵ als senyors tractadors per a demanar hora per a que aquells se puguen donar a sa Magestat.

ACA, G, 1041, f. 483v

/¹⁰ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat com aquell /¹¹ bras adhereix al parer de aquest que vajan los promo- /¹² tors als senyors tractadors per a demanar hora per a presentar /¹³ los memorials dels agravis, sols adverteix una dificultat /¹⁴ que en aquell bras real ha un dissentiment que no li /¹⁵ sien presentats los tres memorials dels agravis que estan apunc- /¹⁶ tats sens que no s donen donen ab ells los altres agravis y que /¹⁷ estant aquell bras impedit no y ha per a que demanar hora.

ACA, G, 1041, f. 490v [31-oct-1585]

/⁷ Don Joan de Icart posa son dissentiment a tots y sengles /⁸ actes de la present cort, fins a tant que tots los agravis ho /⁹ memorials de aquells que estan ab ell y concordats /¹⁰ ab los brassos se presenten a sa Magestat.

[Al f. 491 alça el dissentiment per tot el dia (31-oct)]

ACA, G, 1041, f. 490v-491 [31-oct-1585]

/²⁰ Lo promotor del bras real ha referit que los dissen- /²¹ timents que an aquell bras estaven alsats per tot vuy, /²² y quant als memorials dels agravis, eren de parer /²³ que tots los memorials que estaven a punct fossen /²⁴ presentats a sa Magestat ensems ab la suplicació dels agra- /²⁵ vis de les persones (*) corts passades, per so lo que /²⁶ demà és festa tant solempne com és, aquell bras /²⁷ havie desiliberat, salvat lo parer de aquest bras, que /²⁸ no se habilite lo die de demà ni de després de demà /²⁹ fins al mig die.

/³⁰ E lo promotor del present bras fonch tramès al bras // [f. 491] real per a persuadir-los que fossen servits que s fes em- /² baxada al bras ecclesiàstich per a persuadir en aquell bras /³ que vulla adherir al parer de aquest bras y del bras /⁴ real en què los memorials dels tres agravis de les /⁵ corts passades se presenten a sa Magestat.

(*) ratllat

[El braç reial s'hi adhereix; nomena ambaixadors. El braç militar també en nomena]

ACA, G, 1041, f. 496

... /¹ tractar ni llegir cosa de constitucions ni redrés del General.

/² Lo present bras ha feta delliberació que les nou persones ele- /³ tes per fer los memorials dels agravis vagen de part /⁴ de tots los brassos a presentar a sa Magestat tots los memorials /⁵ de agravis llegits en los brassos ensems ab lo memorial /⁶ del excusado, lo qual se

done après encontinent de ha- /⁷ ver presentat los altres memorials dels agravis a sa Magestat /⁸ de part dels brassos militar y real per no gastar temps /⁹ ni allargar dita presentació y suplicar a sa Magestat vulla /¹⁰ remediar los dits agravis.

/¹¹ Lo present bras ha delliberat que los promotors dels tres /¹² brassos per via de embaxada vayan ara al lloch /¹³ de la habilitació per a dir als habilitadors vullen remediar /¹⁴ los agravis fets en la primera habilitació a molts parti- /¹⁵ culars y a tota la cort en haver y imiscrit lo advocat /¹⁶ fiscal.

/¹⁷ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit que aquell /¹⁸ bras és de parer que un advocat a soles de cada bras /¹⁹ vayan als habilitadors per a dir-los vullen remediar /²⁰ los agravis fets en la primera habilitació perquè si /²¹ se offereix haver de informar los dits habilitadors /²² y si se oferexen algunes rèpliques se pugue respon- /²³ dre an aquelles.

ACA, G, 1041, f. 496v

/⁵ Lo promotor del present bras és anat al bras ecclesiàstic /⁶ per a dir-los sien servits donar son parer com /⁷ se han de donar a sa Magestat los memorials dels agra- /⁸ vis.

/⁹ Lo promotor del bras real ha referit com /¹⁰ aquell bras adhere al parer de aquest, ço és que s /¹¹ presenten tots los memorials dels agravis a sa /¹² Magestat per les nou persones eletes però adverteix /¹³ aquell bras serie bé que lo memorial del escu- /¹⁴ sado a soles donen los dels brassos militar y real /¹⁵ encontinent que seran donats los altres, y axí ma- /¹⁶ teix havien pensat se fes embaxada per aquest /¹⁷ bras y real al bras ecclesiàstich y dir-los que aquestos /¹⁸ dos brassos deditjen tota conformitat y que s vullen /¹⁹ conformar en lo donar los memorials a sa Magestat /²⁰ conforma los és estat reportat.

ACA, G, 1041, f. 498

/17 Lo present bras féu deslliberació que se fassa ha saber als altres /18 brassos com aquest bras ha pensat serie bé se anàs als /19 senyors tractadors a demanar hora per a presentar a sa /20 Magestat los memorials dels agravis ensemps ab lo del /21 excusado axí com està ordenat per las personas elctes /22 ab lo prohem i ordenat per los advocats dels brassos.

ACA, G, 1041, f. 498v [02-nov-1585]

/22 Lo present bras desllibera que s fassen dos embaxades a sa /23 Magestat, ço és, la una per part de tots los tres brassos ab /24 conformitat per a presentar los memorials dels agravis, /25 exeptat lo del excusado, y après se fassa altre emba- /26 xada a effecte de donar lo memorial dels agravis del /27 excusado.

ACA, G, 1041, f. 499

Lo present bras attès que per la indisposició de sa Magestat, /2 sa Magestat no pot venir a la sacristia de la present iglésia y /3 per ço los memorials dels agravis que se entenen /4 presentar se haurien de presentar a sa Magestat en lo pa- /5 lacio real perquè tal presentació fahedora fora /6 la present iglésia no parex que sie prejudicial als brassos des- /7 llibera que per los brassos en lo acte de la presentació se /8 fasse una protestació ordenadora per los advocats dels /9 brassos y com a.sò sie cosa nova als brassos en aquest /10 bras li resta una dificultat entendre si esta protesta /11 se farà devant sa Magestat ho devant los tractadors y /12 axí aquest bras ha pensat ser cosa convenient consul- /13 tarla ab los altres brassos perquè sobre aquella di- /14 guen son parer perquè ... (1)

/15 Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit com aquell /16 bras adherie al parer de aquell que vajuen los promotors /17 dels brassos y demanar hora als senyors

tractadors de sa /¹⁸ Magestat per a presentar a sa Magestat los memorials /¹⁹ dels agravis y que en lo que toque en la protesta /²⁰ fahedora que aquell bras haurie pensat serie bé /²¹ se fahés en lo prohemí dels memorials deduhint /²² en aquell la malaltia he indisposició de sa Magestat /²³ y que tots los memorials dels agravis se continuan- /²⁴ sen en los processos familiars ha efecte que las corts /²⁵ sdevenidores no s troben ab la confusió que s són trobats /²⁶ en aquestes en no trobar continuats en aquelles ninguns /²⁷ memorials de agravis.

ACA, G, 1041, f. 500v-501

/¹⁶ Lo promotor del bras real ha reportat que adhereix al /¹⁷ parer de aquest que lo agravi fet al il·lustríssim comte de /¹⁸ Ivorra, lo qual en aquell bras és estat reportat se /¹⁹ pose y sie insertat en lo memorial dels agravis.

/²⁰ Don García de Mendoza solicitador de sa Magestat per lo /²¹ negoci de la present cort vingué al present stament y re- /²² ferí com sa Magestat assigne hora per a rebre la emba- /²³ xada per presentar los memorials dels agravis per a les /²⁴ sinch hores d'esta tarde y adverteix que seria bé que /²⁵ ha quatre hores y mija anassen perquè no aguessen /²⁶ de entrar en la mateixa hora que arribara.

/²⁷ Lo promotor del bras real ha referit com en aquell bras /²⁸ és estat don García de Mendoza y ha dit en aquell bras /²⁹ com sa Magestat havie assignada hora per a rebre la // [f.501] embaxada se havia de fer per donar-li los memorials dels /² agravis, ço és per a les sinch ores de aquesta tarde y axí /³ bé ha referit com lo dit don García de Mendoza ha dit /⁴ que per quant en aquell memorial que sa ha de presentar a /⁵ sa Magestat per part dels dos brassos militar y real sa Magestat /⁶ donarà hora per a demà.

ACA, G, 1041, f. 502-502v

/¹⁰ Tornats que foren los embaxadors de la embaxada /¹¹ feta a sa Magestat per efecte de presentar a sa

Magestat los /¹² memorials dels agravis referiren en lo present bras /¹³ com essent anats ells ensemps ab los altres dels bras- /¹⁴ sos a presentar los memorials dels agravis a sa Magestat /¹⁵ ab massas altas entrant en lo aposento a ont la real /¹⁶ persona estave, los verguers entrant y vehent que ve- /¹⁷ heren la real persona de sa Magestat abaixaren les masses /¹⁸ y se posaren en una part de la pessa y los embaxa- /¹⁹ dors après del degut acato ha la persona real fet per /²⁰ dits embaxadors estant lo reverendíssim bisbe de Vich age- /²¹ nollat devant sa Magestat, manà sa Magestat que se alsàs /²² y alsat que fonch estant tots los embaxadors ab lo cap /²³ descubert, lo dit reverendíssim bisbe de Vich en nom y per part /²⁴ de tots los tres brassos dix en efecte a sa Magestat que los reys /²⁵ y prínceps en tant regeixen y conserven los regnes /²⁶ en pau en quant exercitan entre los súbdits y vassalls /²⁷ seua justícia desagraviant los agraviats y donant /²⁸ a cada qual lo que és seu, y axí bé no regint aquells /²⁹ ab equitat y justícia los súbdits no s poden mantenir /³⁰ ab pau y tranquil litat, per hont los brassos de Cathalunya // [f.502v] entenen estar agraviats los habitants en aquella per los offi- /¹ cials de vostra Majestat y altres com a fidelíssims vassalls /² han suportat lo pesat jugo de aquells ab sperança que /³ en semblant ocasió la real presència de vostra Majestat de- /⁴ /⁵ sagraviarà los ànimos dels agraviats y manarà per /⁶ sa benignitat y clemència reparar aquells y axí /⁷ ab aquella confiança aquests brassos presentaven a sa /⁸ Magestat alguns memorials de agravis generals y altres /⁹ suplicant-lo que sia de son real servey mirar-los per- /¹⁰ què estan molt certs aquells brassos que mirant-los /¹¹ sa Magestat no porà deixar sa Magestat per la sua benignitat /¹² y clemència manar reparar aquells y donar orde /¹³ que altre vegada no s fassen semblants agravis y sa /¹⁴ Magestat responnent a la embaxada dix que estave bé /¹⁵ y que ell manarà mirar dits memorials y si altres /¹⁶ alguns ne tenen que ls donassen y que s donassen pressa /¹⁷ en

concluir los negocis per a que ell en tenia per lo pla-
/10 so assignat anar-se'n.

ACA, G, 1041, f. 510 [04-nov-1585]

/9 Mossèn Joseph de Bellafilla havent entès per relació /10 de les persones eletes per fer los memorials dels agravis /11 han feta en lo present bras com en la casa a ont estan /12 junctats per fer los memorials dels agravis se ha /13 perdut un memorial de agravi donat per los síndichs /14 de Barcelona; per ço dissent a tots y sengles actes accep- /15 tat lo de la habilitació fins a tant dit memorial ho /16 còpia d'ell torn en poder de les persones elegides /17 per dits agravis per a que ls posen en la forma que los /18 altres memorials de agravis solen estar perquè se /19 puga llegir en los brassos y presentar entre los altres /20 a sa Magestat, requerint sie publicat y insertat en lo /21 present procés.

ACA, G, 1041, f. 510v [04-nov-1585]

/10 Lo present bras ha delliberat que vaje lo promotor als altres /11 brassos per fer-los a saber per via de pensament com /12 aquest bras té entès per les tres persones eletes per /13 fer los memorials dels agravis se scrie perdut un me- /14 morial donat per los síndichs de la ciutat de Barcelona /15 en poder de algú entre ells, y que se fasse a saber /16 als senyors tractadors y també a sa Magestat.

ACA, G, 1041, f. 517v

/4 Mossèn Joseph de Bellafilla, atès que ja se és trobat lo /5 original del agravi donat per sa Magestat (*) los síndichs /6 de la ciutat de Barcelona, per so, alsa del tot lo seu dissentiment /7 tenie posat per lo que dit memorial se ere perdut.

(*) ratllat.

ACA, G, 1041, f. 524v [05-nov-1585]

/²¹ Don Miquel Albert y don Alexos Albert comparegue-
/²² ren en lo present stament y juraren en la forma
acostu- /²³ mada a ells llegida. /²⁴ Don Miquel Albert
dissent al llegir de les constitucions que /²⁵ primer sie
presentat a sa Magestat un agravi particular a ell fet;
/²⁶ e poch après dit don Miquel Albert alsa per esta nit
lo dit son /²⁷ dissentiment.

ACA, G, 1041, f. 538

.../³ lo present bras determinà que se anàs als
brassos ecclesiàstich /⁴ y real y que se'ls digues com
aquest bras haurie pensat /⁵ que per a dilluns primer
vinent se donassen los memo- /⁶ rials dels agravis a sa
Majestat y que per ço quiscun bras exor- /⁷ tàs las
personas agraviadas per a que dins dit temps do- /⁸ nen
dits memorials cometent assò a mossèn Joan Andreu Blan /⁹
àlias Ribera y a mossèn Ramon Joan de Caldres los quals
foren /¹⁰ anomenats per lo present bras en embaxadors e
dit pensa- /¹¹ ment.

ACA, G, 1041. f. 538-538v

/¹⁸ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit com
aqueli bras adereix /¹⁹ al que ab la embaxada per part de
aquest bras és estada /²⁰ feta ab tot que lo bras real és
estat de parer que /²¹ de aquí ha dilluns primer vinent se
aguessen de do- /²² nar los memorials dels agravis passat
lo qual ter- /²³ mini no puguen ésser admesos los agravis
que s do- /²⁴ naran. Al bras ecclesiàstich ha aparegut que
estant congre- /²⁵ gada la present cort no se ha de tancar
la porta a ninguna per- /²⁶ sona sinó que tots los qui
volen donar agravis los donen /²⁷ de aquí a dilluns los
quals ensemps ab los que vuy són /²⁸ donats se agen de
presentar a sa Magestat y que los memorials /²⁹ que de
dilluns en avant se donaran venint que vin- /³⁰ gan en
mans de les nou persones elegides los quals los //
[f.538v] hagen de presenta- als brassos per a que aquells

determinen /² quals se hauran de presentar a sa Majestat ho dexar de presentar.

/³ E lo present bras adherí al parer del bras ecclesiàstich cometent /⁴ al promotor de aquest bras ho reporte als altres brassos. /⁵ Lo promotor del present bras tornat que fonch dels bras- /⁶ sos referí con lo bras real aderia al parer dels bras- /⁷ sos ecclesiàstich y militar.

ACA, G, 1041, f. 539v

/⁸ E lo present bras determinà que 17 las constitucions no s voten que primer los memorialis /⁹ dels agravis que són ja passats per los brassos y los /⁹ que de aquí ha dilluns se donaran no sien presentats a sa /¹⁰ Magestat, y quant al de forrar las robes dels porters ... [...] /¹³ cometent al promc- /¹⁴ tor del present bras ho reporte als altres brassos.

ACA, G, 1041, f. 586-588v

/¹² Micer Henrich Serra me ha donada a mi Joan /¹³ Sala notari una scriptura la qual fonch lle- /¹⁴ gida en lo present stament y és del tenor següent:

/¹⁵ Diu micer Henrich Serra que per quant ha /¹⁶ dos mesos y mig està en la present cort per /¹⁷ negoci que de bona rahó y justícia lo ha- /¹⁸ urem de haver despedit los braços dins breus /¹⁹ dies majorment anat-se les presents corts /²⁰ despedint y abreujant en molt gran pre- /²¹ judici seu y de tots los agraviats lo qual seria /²² major encara si se n'havien de tornar a ses /²³ cases sens ésser hoïts y axí mateix per quant /²⁴ dels agravis que ell pretén li són estats /²⁵ fets en cert nom no se'n pot haver rahó per /²⁶ la qualitat del negoci si no és en semblant /²⁷ lloch, temps y conjuntura de cort com aquella /²⁸ principalment sie convocada per a desa- /²⁹ graviar y scoltar los agraviats com ha su- /³⁰ periors y legítims protectors de ont naix // [f.587] y resulte lo bé públich que per ço dissent a tots y /² sengles actes de la present cort y progrés de aquella /³ y expressament al

llegir y votar de les consti- /⁴ tucions, redrés del General y altres qualsevol /⁵ scripturas axí públicas com privades tant que /⁶ pertànyer puguen a cosas de justícia com de /⁷ gràcia fins a tant que per los tres brassos de /⁸ la present cort sia admès lo recors a micer Francesch /⁹ Serra, son principal y germà (fent fe de la pro- /¹⁰ cura pro ut ecce) com axí sie estat per ell su- /¹¹ plicat conforme conste ab la suplicació del recors /¹² als presens brassos per ell presentada per les /¹³ causes y rahons en ella contengudes et als. com /¹⁴ sie axí de rahó y que de justícia per obser- /¹⁵ vança de les constitucions vulgars del present /¹⁶ Principat, capítols de cort, ús y costum de aquell /¹⁷ no se li pot denegar ho si assò no voidran fer /¹⁸ los tres brassos y staments per la brevedat del /¹⁹ temps ho altres ocupacions de la cort axí mateix /²⁰ dissent a tots actes en la forma demunt dita /²¹ fins li sien donats a dit son principal per la /²² present cort jutges no suspectes per a que coneguen /²³ de dits agravis y del pretès procès de la visita /²⁴ contra ell fet per los senyors diputats del corrent /²⁵ trienni y per a que en aquell sentencien y de- /²⁶ claren dins breu termini per dita cort a /²⁷ ells prefigit sens poder ninguna de les parts /²⁸ suplicar ni appel lar de la dita declaració ho /²⁹ sentència per ells feta acontentant-se com de /³⁰ fet se acontente y humilment suplique dit misser // [f.587v] Henrich Serra en dit nom perquè millor sie /² vista la culpa si a cas n'a haurà ho inno- /³ cència de dit son principal y germà que /⁴ aquells als quals dita causa serà comesa sien /⁵ lo il lustrissimo don Simon Frigola del consell de /⁶ sa Magestat y son vice-canceller en lo supremo dels /⁷ regnes de la Corona de Aragó junctament ab tots /⁸ los molt il·lustres senyors regents de dit supremo con- /⁹ sell y si assò no aparexerà per no poder dit /¹⁰ supremo consell assistir en part competent per /¹¹ les parts axí mateix s'i acontente ab la forma /¹² damunt dita que sia dita causa comesa als /¹³ molt il·lustres senyors canceller y regent la cancellaria /¹⁴ de Catalunya y que aquells sentencien y de- /¹⁵ claren

en aquella segons los aparexerà de /¹⁶ justícia ab los pactes emperò y condicions /¹⁷ següents:

/¹⁸ Primo, que dits senyor canceller y regent la cancellaria agen de declarar en dita causa *et pro* /²⁰ *totum per condemnationem vel absolucio-* /²¹ *nem* sentenciar dins dos mesos continuos conta- /²² dors des de que sien fora de la present cort /²³ y immediadament arribats en Barcelona.

/²⁴ Secundo, que en cars de discòrdia entre dits senyors /²⁵ canceller y regent la cancellaria y sie aplicat lo /²⁶ molt il lustre y reverendíssim bisbe de Barcelona y tingue /²⁷ en dita causa lo mateix vot decisiu donant-se-li /²⁸ en tal cars un mes per a concordar ab dits /²⁹ senyors canceller ho regent.

/³⁰ Tercio, en cars que dit senyor canceller ho regent // [f.588] la cancellaria, sien promoguts a major càrrech per lo /² qual no puguen assistir en Barcelona que lo que /³ restarà pugue tot sol fer dita causa y si per cas /⁴ tots dos faltaven per aqueix cas ho altres sem- /⁵ blants la puga fer lo reverendíssim de Barcelona dins /⁶ lo mateix temps

/⁷ Quarto, si dit senyor canceller y regent la cancellaria /⁸ no podia declarar en dite cuasa dins dits dos /⁹ mesos per ses justes ocupacions ho altrament /¹⁰ que s puguen pendrer un altre mes que ab tot /¹¹ sien tres mesos dins los quals hagen de sentenciar /¹² y declarar en dita causa.

/¹³ Quinto, si per cas lo dit reverendíssim de Barcelona en /¹⁴ dit temps faltarie per alguna causa en la ciutat /¹⁵ de Barcelona ho no faltarie en dit cars de discòrdia entre /¹⁶ dit senyor canceller y regent no volgués entrevenir /¹⁷ en dita causa per no ésser negocis tocants a son offi- /¹⁸ ci pastoral que dits senyors canceller y regent la /¹⁹ cancellaria puguen nomenar un tercer lo que /²⁰ a ells los aparexerà a les parts no suspecte /²¹ lo qual age ab ells de concordar ho discordar dins /²² lo mateix temps que altrament entrevenir-hi lo /²³ reverendíssim de Barcelona se ha dit.

/24 Sexto, ab que en la commissió se agen de donar quatre /25 dies precisos y peremptoris a dit micer Serra ab /26 los quals arribats dits jutges en Barcelona pogue /27 exhibir alguns actes per eli ja designats en sa /28 deffensa ho alguns testimonis si tindrà los quals /29 acabats y passats puguen immediadament fer /30 dita causa.
//

[f.588v] Septimo, último, que en tot lo sobredit temps ab /2 lletres emanades per los tres braços que la pre- /3 sent cort resten inibits los senyors diputats en dita /4 causa y que no puguen declarar en ella ni /5 en alguna manera molestar a dit micer Fran- /6 cesch Serra.

/7 Declare emperò y interprete dit micer Henrich /8 Serra lo predit dissentiment que no tingue lloch /9 quant se hage de tractar del servey que s diu y acos- /10 tume quiscunes corts de donar a sa Magestat ab tots /11 emperò los altres casos resta ab sa forsa y valor /12 perquè no és sa intenció que per ell ni coses /13 sues se impidesque lo que sia al real servey /14 de sa Magestat a la qual desitge sempre servir ab béns, /15 vida, honra y persona com ha son rey y senyor /16 natural.

/17 Axí bé de la mateixa manera dit micer Henrich /18 Serra requereix a vós notari del present bras dit /19 dissentiment des de son principi fins a la fi conti- /20 nueu en lo procés familiar de la present cort y a- /21 quell illegiau axí en lo present bras com també /22 encara en lo ecclesiàstich y real dels regne /23 y Principat de Catalunya.

ACA, G, 1041, f. 607v

/8 Tornats que foren de la embaxada feta a sa Magestat per /7 representar a sa Magestat una part de agravis /8 lo senyor don Jaume de Cardona y de Rocabertí, don /9 Berenguer de Peguera y mossèn Pere Cassador refe- /10 riren com ells ensems ab los altres embaxadors /11 dels altres brassos foren a sa Magestat y lo reverendíssim /12 bisbe de Vich presentà a sa Magestat un quern /13 de paper de agravis fets a diverses perso- /14 nas suplicant a sa

Magestat fos servit manar /¹⁵ desagraviar los agraviats; e sa Magestat respongué /¹⁶ que ell manaria veure aquells y farà justí- /¹⁷ cia com bé merexen tals y tant faels vassalls /¹⁸ com són los cathalans.

ACA, G, 1041, f. 612 [18-nov-1585]

/⁶ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit que aquell /⁷ bras havie pensat se anomenen jutges de greu- /⁸ ges y anomenats se notifiquen als senyors tractadós /⁹ y axí bé ha referit com aquell bras ha tatxat per sa- /¹⁰ lari al porter dels qui estaven convocats per fer los /¹¹ memorials dels agravis y constitucions y altres /¹² negocis de la cort dotze sous per quiscun dia com- /¹³ tadors del dia se comensaren ha juntar.

/¹⁴ E lo present bras poch après adherí que fossen donats /¹⁵ al dit porter los dits dotze sous conforme ha refe- /¹⁶ rit lo promotor del bras ecclesiàstich y axí fonch decreta- /¹⁷ da la súplica donada per lo dit porter per mi Joan Sala notari /¹⁸ y escrivà del present bras, la qual suplicació és del /¹⁹ tenor següent: [segueix 1/3 de full en blanc]

ACA. G, 1041, f. 620v-621 [19-nov-1585]

/¹⁷ Per los scrivents qui han scrit y traslladat los /¹⁸ memorials dels agravis y constitucions y al- /¹⁹ tres negocis de la cort, fonch presentada una /²⁰ suplicació del tenor següent:

/²¹ Molt il lustres y reverendíssims, excel·lentíssims, molt /²² il lustres y molt magnífichs senyors:

/²³ Los scrivents que han scrit las constitucions y agravis /²⁴ de la present cort y lo redrés del General ab tanta /²⁵ diligència com a tots és notori supliquen a vostres senyories, /²⁶ excel·lències y mercès sie de son servey manar que la dita /²⁷ scriptura los sie pagada conforme apareixerà /²⁸ que és just en coses consemblants y ab la libe- /²⁹ ralitat que sempre acostumen usar los tres

// <tres> braços ab persones de sa qualitat que en tot la /² reputaran a molt particular mercè etc. /³ Altissimus ...

ACA, G, 1041, f. 621 [19-nov-1585]

/⁴ A XII de novembre MDLXXXV lo stament /⁵ ecclesiàstich deslibera y comet a mossèn Joan Pau Ciurana, /⁶ regent los comptes del General, ho pague y satisfasse als scrivents que han scrit les constitucions, agravis, redrés y altres coses en servey de /⁹ la cort, lo que los advocats y notaris dels bras- /¹⁰ sos taxaran ...

... /¹³ Die XVIII mensis novembris anno predicto /¹⁴ lecta in stamento militari et fuit decretum /¹⁵ pro ut in stamento ecclesiastico / ...

ACA, G, 1041, f. 626 [21-nov-1585]

/⁹ Mossèn Jaume Ferrer vehent lo que sa Magestat ha /¹⁰ enviat a dir ab resolució als brassos de aquest /¹¹ Principat que sa partida serà infal liblament /¹² per als dos de dezembre y vehent quant /¹³ poch dit temps resta y que sa Magestat fins ara no ns /¹⁴ ha feta mercè respo lre'ns desgraviar-nos /¹⁵ de ninguns agravis tant qualificats com i a /¹⁶ en aquest Principat y particulars y que /¹⁷ partir-se sa Magestat sens desagraviar la terra /¹⁸ y dit Principat axí en lo general com en lo /¹⁹ particular seria un dany irreparable, de- /²⁰ sijant dit Jaume Ferrer veure dita terra y /²¹ Principat y los particulars de aquell desagra- /²² viats com convé al servey de Déu y de sa Magestat /²³ y benefici comú del dit Principat, y dissent /²⁴ a tots y sengles actes fins a tant dit princi- /²⁵ pal y particulars d'ell sien desagraviats, /²⁶ requerint a vós notari la present scriptura con- /²⁷ tinueu en lo procés del present bras.

ACA, G, 1041, f. 628-628v [21-nov-1585]

/²⁵ Lo promotor del bras real ha referit com aquell bras /²⁶ adhereix al pensament de aquest que s fasse la

em- /²⁷ baxada als senyors tractadors per a dir-los sien servits /²⁸ intercedir y solicitar a sa Magestat vulle desagravi- /²⁹ ar las personas agraviades y fer dita emba- /³⁰ xada, aquell bras ha fet electió y nominació /³¹ de mossèn Lluís Terrerra, síndich de Perpinyà, y de // mossèn Onofre Ortodó, síndich de Puigcerdà.

ACA, G, 1041, f. 628v [21-nov-1585]

/¹² Lo promotor del braç ecclesiàstich ha referit que aquell /¹³ bras ha elegit y nomenat los reverents abat de Gerri y /¹⁴ lo ardiaca Terça de Tortosa per a que juntament ab los /¹⁵ altres embaxadós dels altres brassos vagen a /¹⁶ solicitar als senyors tractadós vullen intercedir /¹⁷ ab sa Magestat vulle desagraviar los agravis generals /¹⁸ y particulars.

/¹⁹ E lo present bras per lo efecte sobredit féu electió y no- /²⁰ minació dels senyors don Joan de Queralt y de mossèn /²¹ Jaume Masul.

ACA, G, 1041, f. 649v-650 [24-nov-1585]

/²⁵ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha refferit que /²⁶ aquell bras a feta nominació de jutges de greuges /²⁷ dels reverents Rafel Doms, ardiacha major de Tarragona, /²⁸ lo reverent micer Onofre Pau Cellers, canonge y capi- /²⁹ tular de Barcelona, // y micer Ferrando Quintana.

/² E lo present bras féu declaració, electió y nominació /³ de jutges de greuges de: /⁴ don Berenguer de Peguera, /⁵ mossèn Jaume Salba /⁶ y mossèn Gismundo Ortís y de Cabrera.

[Al marge l.25: Electió de jutges / de greuges]

ACA, G, 1041, f. 663v [25-nov-1585]

/⁵ Lo promotor del bras real ha refferit que aquell bras ha /⁶ feta nominació de jutges de greuges del senyor /⁷ Pere Ferreres, syndich de Barcelona, /⁸ mossèn Antoni Joli, syndich de Perpinyà, /⁹ y de mossèn Baptista Bordoy, syndich de Balaguer.

/10 E lo present bras ha deslberat que los promotors de tots los /11 tres brassos vagen als senyors tractadors fahent-los a saber /12 la nominació dels jutges de greuges anomenats per los /13 tres brassos, cometent al promotor del present bras ho re- /14 porte als altres brassos.

ACA, G, 1041, f. 666 [26-nov-1585]

/19 Lo promotor del bras ecclesiàstich ha refferit que aquell /20 bras ha feta electió per a presentar lo memorial dels agra- /21 vis a sa Magestat, attès lo die present ha de venir en la present /22 iglésia per a lo solio dels valencians, /23 del reverendíssim bisbe de Vich, /24 lo reverendíssim abat de Poblet, /25 y lo canonge Cellers, capitular de Barcelona ...

ACA, G, 1041, f. 666v

/12 E més a reportat dit promotor [del braç ecclesiàstic] que aquell bras per a /13 presentar la scriptura de la nominació y electió dels /14 jutges de greuges ha anomenat lo canonge Masdemont, ...

ACA, C, 1041, f. 666v-667

/28 E per presentar la súplica a sa Magestat per la nominació /29 dels jutges de greuges, lo present bras a anomenats /30 lo il lustre don Francesch Dalmau de Rocabertí, vesconte // de Rocabertí, /2 don Joan de Queralt, y /3 mossèn Jaume Johan Mahuli.

/4 E per presentar los agravis que resten ha anomenats los /5 matexos qui foren elets per fer los memorials de dits agra- /6 vis, ço és, /7 don Jaume de Cardona y de Rocabertí, /8 don Berenguer de Peguera, /9 y mossèn Pere Cassador, cometent al promotor ho reporte /10 als altres brassos.

/11 Lo promotor del bras real ha refferit que aquell bras /12 ha feta electió per presentar la scriptura apuntada de la /13 nominació de jutges de greuges de /14 micer Nicolau Frexanot, altre dels syndichs de Lleyda, /15

mossèn Christòfol Gili, syndich de Tortosa, mossèn Joan Ortodó (-sa ?), syndich de Puigcerdà.

ACA, G, 1041, f. 671 [26-nov-1585]

/²¹ Lo noble don Jaume de Cardona, don Berenguer de Pegue- /²² ra y mossèn Pere Cassador anaren a la dita sacristia per a /²³ presentar a sa Magestat la part dels agravis que restaven a /²⁴ presentar y supplicaren a sa Magestat la part dels agravis (*) /²⁵ fos servit malar desagraviar las personas agra- /²⁶ viadas.

(*) ratllat.

[Això és després de presentar-li, una subaixada, alguns capítols de les constitucions, perquè les lloï i aprovi]

ACA, G, 1041, f. 682v-683 [27-nov-1585]

/²⁴ Los senyors don Joan de Queralt y mossèn Jaume /²⁵ Mahull, embaxadors del present bras, enviats als senyors /²⁶ tractadors per a sollicitar la resposta dels agravis, los /²⁷ senyors tractadors los respongueren com ells havien /²⁸ cercat exemplar y ne havien trobat algú y no resta- /²⁹ ven satisfets, y que ells faran las degudas diligèncias // en cercar exemplars perquè sa Magestat desije en tot servir la /³⁰ forma acostumada, y axí bé digueren que sa Magestat estava /³¹ molt content y agrahia la diligència que donaven en los /³² negocis de la cort, y que los prega y encarrega que vullen /³³ donar diligència en que la present cort sie acabada y /³⁴ closa ...

ACA, G, 1041, f. 683v

/¹² Lo present bras y stament militar desllibera que se vaja /¹³ als tractadors de sa Magestat y se'ls diga que no se ha tin- /¹⁴ gut temps de mirar exeemplars per lo que se entén /¹⁵ assí que sa Magestat acostume de respondre als agravis /¹⁶ primer que las constitucions y si a cas los senyors tractadors /¹⁷ los donaven los agravis y constitucions juncts que la /¹⁸ prenguen cometent assò al

promotor del present bras /¹⁹ ho reporte als altres brassos.

/²⁰ Lo promotor del bras real ha refferit que aquell bras /²¹ adhereix al que ver part de aquest an. aquell és estat re- /²² portat, o és que vajan als senyors tractadors ab embaxada /²³ per a demanar fos la resposta dels agravis pus que /²⁴ primer aquells se són donats y que si se'ls donave la /²⁵ resposta de les constitutions primer que dels agravis que /²⁶ la prenguen sens orde dels brassos de pròpria aucto- /²⁷ ritat.

ACA, G, 1041, f. 684v [28-nov-1585]

/¹⁴ Mossèn Bernat de Malars posa dissentiment que no s trac- /¹⁵ te ni tractar puga del servey de sa Magestat sens que sa Magestat /¹⁶ hage desagraviada la terra y fins que lo capítol de la ob- /¹⁷ servança sie firmat de mà de sa Magestat segons que /¹⁸ en aquell se conté.

ACA, G, 1041, f. 686v

/²⁶ Lo present bras ha pensat que ab embaxada se vaja /²⁷ als senyors tractadors per a sollicitar-los la resposta /²⁸ dels agravis, y si la deffereixen, dir-los que los brassos /²⁹ seran forcats fer embaxada a sa Magestat.

[Al f. 687, després de parlar en una deliberació sobre les constitucions -que es faci una amoixada a sa Mt. perquè n'aprovi unes quantes encara que desordenades- es torna a insistir:]

(Notificació que es vagi als altres braços) /¹⁵ ... y que axí /¹⁶ bé vaja ab embaxada als senyors tractadors per a /¹⁷ sollicitar-los la resposta dels agravis. [Segueix l'adhesió dels eclesiàstics. El reial s'adhereix en altres aspectes però no en els greuges].

ACA, G, 1041, f. 725-726

/¹⁵ Die lune secunda mensis decembris /¹⁶ anno a nativitate Domine millesimo quingen- /¹⁷ tesimo octuagesimo quinto /¹⁸ Convocat y congregat lo stament y

bras militar /¹⁸ en la hora, lloch, modo y forma acostumats;

/²⁰ Mossèn Joan de Setantí diu que attès que en les corts ge- /²¹ nerals és lo lloch a hont sa Magestat y los brassos respec- /²² tivamente han de desagraviar dels agravis que sos /²³ ministres y officials hauran fets com aqueix sia lo /²⁴ principal effecte per lo qual se ajunte la cort general, /²⁵ per ço dit Setantí ha presentat als brassos de la present /²⁶ cort un memorial de diversos agravis que los minis- /²⁷ tres y officials dels dits brassos li han causats, lo qual /²⁸ memorial de agravis lo bras ecclesiàstich a comès als /²⁹ diputats perquè fessen justícia sobre les coses supplicades // [f.725v] y lo bras militar y real provehiren en lo dit memo- /³⁰ rial que fos comès als advocats dels brassos per a que /³¹ fessen relació de la forma ab què se havie de provehir /³² dit memorial de agravis per a que dit Setantí fos /³³ desagraviat, per lo qual dits dos brassos feren embaxa- /³⁴ da al bras ecclesiàstich per a que se volgués adherir en /³⁵ la provisió feta per los dits dos brassos, e com dit bras /³⁶ ecclesiàstich no volgués adherir-se en dita provisió feta /³⁷ per los dits brassos dit Setantí ha instat al present bras /³⁸ militar per a que manassen fer relació als advocats con- /³⁹ forme estava provehit y hoyda aquella fessen en dit /⁴⁰ memorial de agravis la commissió, decretació o pro- /⁴¹ visió que de justícia fos y com per a dit effecte y en /⁴² exequció de la provisió per los dits dos brassos feta lo bras /⁴³ militar envià a cercar los advocats del bras per a que /⁴⁴ fessen relació de la forma y manera que se havia de /⁴⁵ procehir en dit negoci y estant fent los dits advocats la /⁴⁶ relació sens ocasió que vista fos se dexà de passar /⁴⁷ havant en aquella ni en dit negoci al qual demant-li /⁴⁸ dit Setantí justícia de agravis ningun impediment /⁴⁹ era just que obstàs a que se dexàs de fer relació ni se /⁵⁰ dexàs de fer dit memorial de agravis, la decretació que /⁵¹ de justícia fos per a que se vés y entengués la justícia /⁵² de dit Setantí, la qual no's pot ni deu negar, y com

aprés /²⁵ dit Setantí haja instat diverses voltas en lo dit bras /²⁶ y fins vuy no u haja pogut alcansar que s veja sa jus- /²⁷ tícia ni que s fassa commissió o decretació en dit me- /²⁸ morial de agravis, lo qual és notòria denegació de /²⁹ justícia y perquè conste de las diligèncias fetas per /³⁰ dit Setantí y que per sa part ni per negligència sua // [f.726] no s'és perdut lo poder alcansar justícia; per ço supplica de nou a /² vostres senyories, excel·lència y mercès, y en quant pot requer que decreten dit me- /³ morial de agravis y aquell remetan a justícia perquè /⁴ conforme aquella puga ésser dit Setantí desagraviat y /⁵ requer dit Setantí al notari del present bras q: assente /⁶ en lo procés de la present cort la present scriptura y /⁷ aquella liisga en lo present bras militar y real as- /⁸ sente en lo procés al peu de dita scriptura com l'a noti- /⁹ ficada y llegida en dits dos braços per a que en lo sdeve- /¹⁰ nidor conste de las diligèncias per dit Setantí fetas y /¹¹ de aquellas puga haver rahó en corts generals o a hont /¹² més de dret y justícia li convinga per a reparació /¹³ dels dits agravis tant notables.

/¹⁴ Fuit lecta in stamento militari et regali.

ACA, G, 1041, f. 728v-729 [02-des-1585]

/²³ Don Pedro de Clariana dissent a tots y sengles /²⁴ actes no donant lloch que s tracte ni s concloga cosa /²⁵ alguna fins agen enviat a dir los brassos ab emba- /²⁶ xada als senyors tractadors vullen donar la res- /²⁷ posta als agravis són stats presentats a sa Magestat, /²⁸ o sie donada resposta convenient a ell perquè /²⁹ dexen de ferho.

/³⁰ Lo dit alsa dit dissentiment a efecte que s puga // <puga> votar una constitució sobre los advocats y /² procuradors dels pobres.

ACA, G, 1041, f. 729 [02-des-1585]

/¹¹ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat com /¹² aquell bras havie feta nominació del abat de Gerri

/13 y lo caronge Reig per a tractar ab los senyors trac-
/14 tadors.

/15 E aquest bras féu nominació de don Berenguer de
/16 Peguera y micer Federich Cornet per anar a tractar /17
ab los dits senyors tractadors sobre los agravis.

ACA, G, 1041, f. 730 [02-des-1535]

/8 Mossèn Bernat de Malars dissent a tots y sengles
actes de /9 gràcia y specialment al servey de sa
Magestat, volent y /10 expressament declarant que no se'n
puga tractar /11 de aquell que primer los agravis generals
y parti- /12 culars no sien smenats y lo capítol de la
observan- /13 ça no sie decretat conforme és estat demanat
y sup- /14 plicat a sa Magestat lo qual no és estat servit
concedir /15 de la manera que s demane.

ACA, G, 1041, f. 734-734v [03-des-1585]

/31 Lo present bras ha feta nominació de don Onofre
de // Alentorn, don Barenguer de Paguera y micer Federich
/2 Cornet y lo promotor del present bras, los quals açis-
/3 tesquen y tracten ab los senyors tractadors y ab
aquells /4 conferescan lo que per los brassos se supplica
/5 que les decretacions per sa Magestat ultimadament fetes
/6 en les constitucions y specialment en lo capítol de /7
observança y en los capítols de cort y sobre los agra- /8
vis sien millorades y satisfets los agraviats y trac- /9
tar tots los apunctaments que convingan per a que los /10
brassos est'gan satisfets y contents en lo que suppli- /11
quen ab potestat de oyr, col legir y refferir, y no de
con- /12 clourer.

*[Segueix la referència que dóna dels elegits per a
tractar de la millora de les decretacions el promotor del
braç reial]*

ACA, G, 1041, f. 735v-736

/25 Lo promotor del bras ecclesiàstich ha refferit
com /26 aquell bras adhereix a que se acceptan los dos
capítols /27 apunctats si e segons és estat refferit y axí

bé havie /²⁸ aquell bras pensat se fahés embaxada per aquell /²⁹ bras y aquest al bras real per a persuadir aquell /³⁰ bras volgués concedre en lo capítol apunctat // sobre la revocatió de la pragmàtica de les obres si e se- /² gons està per aquest bras y lo ecclesiàstich acceptat at- /³ tès que ja són estades condemnades les universitats /⁴ per jutges de greuges.

ACA, G, 1041, f. 749-750

/⁸ En lo present bras hora tarda del dit dia vingué lo /⁹ noble don Miquel Climent protoonotari de sa Magestat, /¹⁰ lo qual aportà una scriptura resposta als agravis /¹¹ a sa Magestat presentats, la qual sit protonotari dexà en /¹² mà del senyor president, y aquell la donà a mi dit Joan /¹³ Sala notari y secretari del present bras, la qual fonch per /¹⁴ mi legida en dit bras militar y és del tenor següent:

/¹⁵ Sa Magestat encara que no ha acostumat de respondre /¹⁶ als agravis per scrits per fer mercè als brassos respon /¹⁷ als agravis per ells pretesos lo següent:

/¹⁸ En lo de la inquisitió, ja està provehit ab les repos- /¹⁹ tes als capítols de la inquisitió.

/²⁰ En lo de la capitania general, està provehit en lo uni- /²¹ versal ab una constitució que està decretada, y en lo par- /²² ticular provehir-se a ab los jutges de greuges.

/²³ En lo de March Forner, lo interès de la part està con- /²⁴ cordat lo universal pus no aparegué bé ia constitució /²⁵ que se here ordenada se remediara per los jutges de greu- /²⁶ ges reservant dret al syndich del General de la ciu- /²⁷ tat de Barcelona y vila de Perpinyà.

/²⁸ En lo dels agravis del General y presa dels deputats/²⁹ se diu que sa Magestat manarà reveurer lo procés en Barcelona // [f.749v] dins tres mesos après que estigue assentada la audiència /² y trobant que se ha fet algun agravi contra los drets, /³ auctoritat y jurisdicció

els diputats o manarà provehir /⁴ y remediari com convingue per conservació y augment /⁵ del General, lo qual sa Magestat molt desija y en lo dels /⁶ propis usos vista la obligació complirà; quant a la in- /⁷ fàmia que's pretén per la ciutat de Barcelona, li resulta de la /⁸ presa de Pere Cassador en la execució que's féu en la /⁹ persona de Miquel Utrolis resta purgada la infàmia /¹⁰ perquè se entengue dit Cassador no tenia culpa al- /¹¹ guna; y en lo que se pretén contra altres sa Magestat ma- /¹² nará provehir segons contra ells se deu de justícia.

/¹³ Quant a la pragmàtica dels cavalls, pus està ja feta /¹⁴ constitució que proveheix contra los qui'ls passen /¹⁵ en França, sa Magestat mane que no s' guarde ni execute y /¹⁶ sie haguda per no feta.

/¹⁷ Quant al scusado, ja se'ls ha dit als promovedors /¹⁸ que se'ls darà tal satisfacció de part de sa Magestat, que /¹⁹ de aquella restaran satisfets en lo universal, y /²⁰ quant als particulars ja s' procure donar contento /²¹ a molts de ells y lo mateix se farà ab los demés.

/²² Quant als greuges de les ciutats, viles y llochs y /²³ altres particulars, perquè los negocis tenen neces- /²⁴ sitat de proves y exhibitions de actes y processos sa /²⁵ Magestat mane que s' decidesquen per los jutges de /²⁶ greuges als quals encarregue que fassen justícia /²⁷ y miren per lo descàrrech de la consciència de sa /²⁸ Magestat.

/²⁹ Y adverteix sa Magestat que si alguns excessos consta- /³⁰ rà haver comesos sos officials manarà provehir // [f.750] en aquells conforme a justícia procurant donar tota /³¹ satisfacció y contento en aquest Principat y Comtats /³² per quietut y sossiego dels poblats en aquells.

/³³ Quant en les pragmàtiques de la contribució de obres /³⁴ de Perpinyà y Roses, sa Magestat tenint consideració a la /³⁵ fidelitat dels poblats en lo present Principat de Cathalunya /³⁶ y Comtats de Rosselló y Cerdanya y per lo servey que ab /³⁷ tant prompta voluntat li tenen determinat de fer /³⁸ sa Magestat és content de

revocar y revoque les dites prag- /¹⁰ màtiques.

[Al marge l.15 f.749: Resposta als / agravis]

ACA, G, 1041, f. 751

/¹⁹ Item als qui han entrevingut en los agra- /²⁰ vis
pus no reben altre offici salari vint- /²¹ y-sinch
lliures, XXV ll.

ACA, G, 1041, f. 758v-760

/²¹ Los tres staments que fiat ut in litteris
expeditis pro sa- /²² lariis promotorum usque que sien
donades y pagades /²³ et dit és que sien donades y pagades
a les persones /²⁴ devall scrites per remuneració y
satisfacció de molts /²⁵ treballs en la habilitació de les
persones que en la present /²⁶ cort han entrevingut, ço és
al molt reverent micer die- /²⁷ rònym Managat, canceller,
a micer Miquel Terça, /²⁸ a miçer Miquel Quintana, regents
la cancelleria /²⁹ del consell supremo de la Corona de
Aragó, miçer // [f.759] Miquel Cordelles, regent la
cancelleria del present Prin- /² cipat de Cathalunya, a
mossèn Hierònym Gaçol, secretari ordinari, /³ a micer
Martí Joan Franqueza, advocat fiscal del con- /⁴ sell
criminal, a misser Francesch Puig, advocat patrimoni- /⁵
al del consell civil, al noble micer don Luys de Peguera,
/⁶ del consell criminal, mossèn Miquel Gort, donzell,
secre- /⁷ tari extraordinari, habilitadors per part de sa
Magestat no- /⁸ menats, a més del salari ordinari, a cada
hu d'ells, sinquan- /⁹ ta lliures moneda barcelonesa; al
reverdíssim don Joan Te- /¹⁰ rés, bisbe de Elna,
sinquanta lliures, a don Francesch /¹¹ Oliver y de
Botaller, abat de Poblet, sinquanta lliures y /¹² a mossèn
Balthezar de Rajadell, canonge y sincich de la /¹³ Seu de
Lleyda, per lo bras ecclesiàstich, sinquanta lliures; /¹⁴
al noble don Berenguer de Peguera, sinquanta lliures, /¹⁵
a mossèn Joan Blan Ribera, sinquanta lliures, a micer
Joan /¹⁶ Cella y Taffurer y a mossèn Francesch Agulló,
senyor de Bellve- /¹⁷ hí, o a sos hereus, als dos juncts,
sinquanta lliures, per /¹⁸ lo bras militar: a mossèn Rafel

Vivet, ciutedà de Gerona, /¹⁹ sinquanta lliures, a mossèn Antich Sala, ciutedà de Manresa, /²⁰ sinquanta lliures, a mossèn Jaume Hierònym Ponçes, de la /²¹ vila de Tàrrega, sinquanta lliures, habilitadors per part /²² dels tres staments; y també hajam delliberat donar /²³ a les persones devall scrites en remuneració y satis- /²⁴ factió de molts y diversos treballs han presos y sos- /²⁵ tinguts en apunçar y ordenar los capítols de les consti- /²⁶ tucions fetes per la bona administració de la justícia, /²⁷ ço és, al reverent Agustí Gallart, abat de Gerri, sinquan- /²⁸ ta lliures, a miçer Paule Pla, abat de Gallicant, cent /²⁹ lliures, a miçer Jaume Reig, procurador del il·lustríssim y reverendíssim /³⁰ senyor arquebisbe de Tarragona, sinquanta lliures, // [f.759v] a mossèn Jaume Coma, ardiacha y canonge de Vich, sin- /² quanta lliures, a mossèn Pere Thomàs, canonge de Gerona, /³ sinquanta lliures, al bescomte de Canet, a don Nofre /⁴ d'Alentorn, a don Plegamans de Marimon, a mossèn Jaume /⁵ Salba, a miçer Joan Cella Taffurer, donzelis, a cada /⁶ hu d'ells, sinquanta lliures, a miçer Miquel Çarrovira /⁷ de Barcelona, a mossèn Francesch Algueró de Leyda, a mossèn /⁸ Hierònym Boldó de Perpinyà, a miçer Garau Mascaró /⁹ de Vilafranca de Panadès, per lo bras real, a cada hu /¹⁰ d'ells, sinquanta lliures moneda barcelonesa; y axí (11 bé hajam delliberat donar a les persones devall scrites /¹² que han entrevingut en obrir lo baians, donar for- /¹³ ma a la exactió y en lo ordenar y apunçar los ca- /¹⁴ pítols del redrés del General per remuneració y /¹⁵ satisfacció dels molts treballs que han suportat en /¹⁶ dita sa commissió, ço és, al reverendíssim don Joan Baptista /¹⁷ Cardona, bisbe de Vich, al reverent miçer Steve Puig, /¹⁸ abat de la Real, mossèn Onofre Masdemont, canonge de /¹⁹ Elna, per lo bras ecclesiàstich; a mossèn Pere Cassador, per /²⁰ lo bras militar; a miçer Francesch Caragossa de Barcelona, /²¹ a mossèn Lúis Terrena de Perpinyà, a mossèn Joan Navarro de /²² Camprodon, per lo bras real; a cada hu d'ells, trenta llou- /²³ res moneda barcelonesa; y axí bé havem delliberat que de /²⁴ pecúnies

del dit General sien donades y pagades a les /²⁵ persones que han treballat en ordenar y apunotar los /²⁶ memoriols dels agravis axí generals com particu- /²⁷ lars per remuneració y satisfacció de sos treballs, /²⁸ ço és, a don Jayme de Cardona, per lo bras militar; /²⁹ a mossèn Andreu Vilaplana de Gerona y a mossèn Andreu /³⁰ Poncich de Vich y a mossèn Galdirich Rabollet, syndich // [f.760] de Vilafranca de Conflent, a cada hu d'ells, vint-y-sich /² lliures moneda barcelonesa, a mossèn Miquel Amat per /³ entrevenir en la combinació y concordància dels capí- /⁴ tols de les constitucions, vint-y-sinch lliures, al vicari /⁵ de la iglésia de Santa Maria de Monçó, deu lliures, a mossèn /⁶ Montagut de Vallgornera per los treballs ha presos en /⁷ fer retatxar les cases, trenta lliures, a mossèn Joan Pau /⁸ Ciurana per lo ofici de repartidor de la sera, vint-y- /⁹ sinch lliures, a mestre Francesch Vidal, porter de la casa a /¹⁰ hont se ajuntaven les persones eletes per a les constitui- /¹¹ ons, agravis y redrés, quinze lliures, a Jaques de Toloza per /¹² los treballs ha presos en encendrer los brasers, deu lliures, a /¹³ Joan Riera, porter del senyor canceller, deu lliures, a Pere Car- /¹⁴ les Samorra, criat del promovedor ecclesiàstich , a Mon- /¹⁵ serrat Riu, criat del promovedor militar, a Joan Antoni /¹⁶ Elanquer, criat del promovedor real, per los treballs que /¹⁷ han presos en portar les aches als dits promovedors y em- /¹⁸ baxadors, a cada hu d'ells, sinch lliures; per ço, al tenor de les /¹⁹ presents vos diem y manam que de pecúnies del dit General /²⁰ doneu y pagueu a les sobredites persones les quantitats /²¹ sobrescrites respectivament en lo modo predit y cobrau àpo- /²² cha de rebuda, no-res-menys diem y manam que *fiat ut in /²³ remissi usque ad finem cum eisdem datta et finis.*

[Al marge l.21 f.758v: De remuneracions de ha- / bilitadors de constitucions, re- / drés y agravis y altres]

ACA, G, 1042, f. 873v-874v.

/¹ Sacra, Catòlica, Reial Magestat,

/² Considerant los poblats en lo present Principat de Ca- /³ thalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya com ha obe- /⁴ dientíssims y fidelíssims vassalls de vostra Magestat los /⁵ grans beneficis y mercès que han rebut de la presència de /⁶ vostra Magestat en aquests seus Principat y Comtats, y per /⁷ contrari los molts agravis, danys y perjudicis que /⁸ en absència de vostra Magestat (majorment essent estada /⁹ tant llarga) han rebut y rebien cada dia per alguns /¹⁰ dels lloctinents generals de vostra Magestat, doctors de son real /¹¹ concell y audiència, y altres oficials y ministres en /¹² violació dels Usatges de Barcelona, Constitucions /¹³ de Cathalunya, capítols y actes de cort, privilegis, usos /¹⁴ y costums dels dits Principat y Comtats ab molt jus- /¹⁵ tes rahons y causes, per lo gran amor que tenen a vostra /¹⁶ Magestat han desijat sa real presència y supplicat ab di- /¹⁷ verses cartes y embaxades fos vostra Magestat servit fer-nos /¹⁸ mercès, les quals speram molt certes com de tant poten- /¹⁹ tíssim, cathòlic, benigne y clementíssim príncep, rey /²⁰ y senyor nostre tenim experimentat, mes encara per /²¹ posar orde en la administració de la justitia y re- /²² duyr los abusos y excessos fets a son degut estat y /²³ orde, perouè de assí al davant nos fassen semblants /²⁴ agravis ni perjudicis, los quals són tants y de tant /²⁵ pes y consideració que quant fossen fets a persones estranyes // [f. 874] hagueren confiadament recorregut a vostra Magestat, prometent-se /²⁶ tot aparato y deffensa com de príncep tant cristià y /²⁷ tant zelós de la justícia y rectitud y encara que la pre- /²⁸ sentació dels presents y altres memorials de agravis /²⁹ se haja de fer a vostra Magestat dins de ia iglésia de Sancta /³⁰ Maria de la present vila de Monçó, a ont és lo lloch /³¹ per vostra Magestat assignat por a celebrar les corts, les quals /³² vostra Magestat nos fa mercè de tenir y celebrar a estos zos /³³ Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cer- /³⁴

danya, y no en altra part fora de aquella, emperò per /¹¹ la malaltia de vostra Magestat e indisposició de tarçanes, per /¹² las quals és estat necessari haver de sagnar a vostra Magestat /¹³ tres vagades y donar-li purga y fer-se altres remeys /¹⁴ y moltes pregàries y oracions públiques a nostre senyor Déu, /¹⁵ axí en la present vila de Monçó com en tot lo present /¹⁶ Principat y Comtats perquè fos servit per sa misericòrdia /¹⁷ dia restituir a vostra Magestat la perfecta salut y axí per ésser /¹⁸ molt manifest y notori lo impediment de malaltia que /¹⁹ de present té vostra Magestat, per la qual és impedit poder-se trobar /²⁰ en dita iglésia perquè en ella se pogués fer a vostra Magestat /²¹ dita presentació, per quant si ab aquest fret anava vostra /²² Magestat personalment en ella, serie posar en perill la sa- /²³ lut y vida de vostra Magestat que tant importa per al servey de /²⁴ Déu, bé, repòs y quietut de la christiandat y de sos regnes /²⁵ y stats, y spcialment de aquests son Principat y Comtats;

/²⁶ Per ço, los tres braços de les dites corts perquè s puga passar /²⁷ havant a expedició y conclusió de aquelles, ab /²⁸ expressa emperò protestació que lo present acte y coses /²⁹ en aquell contengudes no puguen en sdevenidor ésser /³⁰ trets en conseqüència y exemplar, ni per aquell los sia // [f. 874v] fet ni engendrat perjudici algú, ni pugan ésser obligats, /³¹ constrets ni forçats fer semblants presentacions de me- /³² morials a vostra Magestat ni a sos successors en estes o altres /³³ corts si no estan personalment en lo lloch assignat per /³⁴ a tenir y celebrar aquelles y ac altres salvetats y /³⁵ protestacions necessàries y oportunes de llur pròpia /³⁶ y mera voluntat y per les causes demunt dites y no al- /³⁷ trament. Perquè en lo sobredit puga vostra Magestat més com- /³⁸ plidament provehir y manar reparar, resarcir y resti- /³⁹ tuir los danys y agravis fets a tot lo present Principat /⁴⁰ de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya y als /⁴¹ particulàs poblats en aquells presenten a vostra Magestat per /⁴² ara aquest memorial de alguns de

dits agravis en la /¹⁴ conexensa, examinació y declaració dels quals, quant /¹⁵ humilment poden, supplican a vostra Magestat los tres braços /¹⁶ del present Principat de Cathalunya y Comtats de Ros- /¹⁷ selló y Cerdanya sia de son real servey procehir sens /¹⁸ acistència ne interventió de les persones per qui y /¹⁹ ab consell dels quals són estats fets y en tot y per tot /²⁰ administrarlos compliment de justícia per observansa /²¹ de les generals constitucions y lleys del dit Principat /²² y Comtats, les quals és estat vostra Magestat servit per sa benignitat y clemència jurar y manar que per tots sien in- /²⁴ violablement observades.

[*Segueixen els agravis fets per inquisidors i oficials de la inquisició, etc.*].

ACA, G, 1042, f. 913-914v

... sens legítima conexensa de causa com està disposat /² per la constitució del rey Pere segon en la cort de /³ Barcelona, capítol vint-y-quatre comensant Item que /⁴ nós, sots títol De violència y restitució de despullar, y /⁵ estant major agravi lo sobredit, quant se veu clara- /⁶ ment que fonch fet ab orde pervertit contra lley natu- /⁷ ral y positiva, ço és, de vegades deffenses y sens ésser oyda /⁸ ni citada la part, per observança de les quals constituci- /⁹ ons dit Pere Cassador y los tres brassos de la present /¹⁰ cort supplicuen a vostra Magestat sien cassats, revocats y annul- /¹¹ lats los dits procehiments y reintegrat dit Cassador /¹² dels danys y perjudicis que li són estats fets, tots los quals /¹³ procehiments no sols se justifiquen ésser gravatoris y /¹⁴ prejudicials al present Principat y Comtats de Rosselló /¹⁵ y Cerdanya per ser contrari a les constitucions de sobre /¹⁶ al legades, sinó també perquè són contràries a les declara- /¹⁷ cions y sentències profferides per los jutges de greuges /¹⁸ de les corts del any mil sinch-cents sinquanta-tres per /¹⁹ los quals fonch declarat procehir lo greuge donat per /²⁰ lo syndich de la ciutat de Barcelona y procurador del /²¹ General de Cathalunya

contra la capitania general, /²² : jatsia que hevent instada dits syndich y procurador /²³ la execució de aquella en la Real Audiència a ef- /²⁴ fecte que per execució de dita sentència fos llevat /²⁵ lo tribunal de la dita capitania general en temps /²⁶ de pau y no havent-hi exèrcit en lo present Prin- /²⁷ cipat y sia estat axí provehit a relació de micer Miral- /²⁸ les quondam doctor de la dita Real Audiència, après, emperò, /²⁹ de aquella aparegué al procurador fiscal patrimonial /³⁰ intentar judici de nul litat contra la dita provisió, per ço // [f.913v] que en lo procés de la execució de dita sentència no /² fonch ell citat tenint dit procurador fiscal obligació /³ de aderir-se a la demanda feta per dits syndichs y pro- /⁴ curador per observança de constitucions y altres /⁵ lleys de la terra, pus bastave haver intimat lo ju- /⁶ dici de dita execució al procurador fiscal de dita ca- /⁷ pitania general contra lo qual principalment era /⁸ estada proferida, y no obstant que la dita pretesa /⁹ nul litat de justícia no subcistís fonch declarada /¹⁰ per dita Real Audiència a relació de micer Monta- /¹¹ ner dita provisió del dit micer Miralles nul la per /¹² deffecte de citació de dit procurador fiscal patrimonial, /¹³ restant dita sentència per dits jutges de greuges pro- /¹⁴ ferida en sa força y valor, y havent après instada /¹⁵ dits síndichs y procurador en les corts proppassadas /¹⁶ la execució de dita sentència, fonch remès als jutges /¹⁷ de greuges en dita cort nomenats, y no havent dits /¹⁸ syndichs y procurador advertit que conforme a cons- /¹⁹ titucions los jutges de greuges no tenen ni poden /²⁰ tenir execució, ans bé les sentèncias per aquells pro- /²¹ feridas se han de executar per orde y decret de dita /²² Real Audiència o del portant veus de general go- /²³ vernador anant vice-règia com aparegué davant /²⁴ dits jutges de greuges, instant la dita execució per /²⁵ los quals fonch advertit ab la declaratió per ells /²⁶ feta que no eren jutges de la dita execució ni sobre /²⁷ aquella podien provehir cosa alguna, ans fou remès /²⁸ a la dita execució a la dita Real

Audiència e ins- /²⁹ tant davant aquella los dits syndich y procurador /³⁰ la execució de dita sentència, conforma era estat // [f. 914] declarat y provehit per dit micer Miralles, fonch feta /² provisió últimament a relació de micer Antoni Ne- /³ grell, doctor de la Real Audiència que dita sentèn- /⁴ cia de jutges de greuges no s podia executar sinó /⁵ en los casos ab aquella compresos, y que fos executada /⁶ juxtga sèrie y tenor de aquella, y encara que la sèrie y tenor /⁷ de dita sentència realment comprèn que dit tribunal de /⁸ la capitania general en temps de pau y que no y ha exèr- /⁹ cit de vostra Magestat en lo present Principat de Cathalunya /¹⁰ y Comtats de Rosselló y Cerdanya és del tot extinct y abo- /¹¹ lit com és estat ja provehit per dita Real Audiència a /¹² relació del dit micer Miralles tota via perquè la exe- /¹³ cutió de dita sentència no sia més differida com ho /¹⁴ és estat fins assí, en molt gran dany y perjudici de tots /¹⁵ los provincials perquè no han cessat ni cessen los minis- /¹⁶ tres de dita capitania general fer sempre agravis y /¹⁷ perjudicis als provincials y exercir jurisdicció y tenir /¹⁸ format tribunal en notable derogació y prejudici de la /¹⁹ dita sentència;

Supliquen per ço y rament los tres /²⁰ brassos y los dits syndichs de la ciutat de Barcelona y vila /²¹ de Perpinyà sia a vostra Majestat servit, per observança dels /²² Usatjes y Constitucions de Cathalunya y capítols de /²³ cort, manar cassar, revocar, annular y abollir tots /²⁴ los sobredits y altres procehiments en perjudici de les /²⁵ dites constitucions y privilegis del present Principat /²⁶ fets, y que los officials de dita capitania que de fet y sens /²⁷ conexensa de causa en los casos a ells de dret prohibit /²⁸ an attentat fer alguns delictes y excessos, sien com a /²⁹ persones privades condignament punits y castigats, /³⁰ los particulars y tot lo present Principat reintegrats // [f. 914v] dels danys que per dits procehiments los són estats donats /² y per total reparo dels dits agravis y en execució de dita /³ sentència provehir y manar que ab effecte dit tribunal /⁴

sie llevat confirmat la dita provisió feta per dit miser Mi- /⁵ ralles en la dita Real Audiència conforme la sèrie y te- /⁶ nor de aquella, de manera que los agravis de dita capi- /⁷ tania no sien més continuats y en lo modo de proce- /⁸ hir en aquella reste algun bon assiento.

[A continuació hi ha els agravis resultants de les declaracions fetes en les últimes corts, de 1563-64]

ACA, G, 1042, f. 1057v

/⁵ Pere Cassador, en nom propri y com a hereu del /⁶ quondam Francesch Cassador, son germà, fa particular quexa /⁷ a sa Magestat que com a succehint a don Agustí de /⁸ Gualbes, quondam, que per sos certs y legítims títols li són de- /⁹ gudes, axí per sentèncias de greuges de las últimas /¹⁰ corts del any mil sinch-cents sexanta-quatre, /¹¹ com altrament quatre milia vuyt-centes vint- /¹² y-set lliures, catorze sous y vuyt, moneda de /¹³ Barcelona, segons apar y consta ab dos sentèncias /¹⁴ de greuges y ab altres actes y scriptures los quals /¹⁵ exhibeix y produeix, si y en quant, per si fan y /¹⁶ no altrament.

/¹⁷ Supplica a vostra Magestat lo dit Pere Cassador en dits /¹⁸ noms y los tres brassos de la present cort sie de /¹⁹ son real servey manar desagraviar al dit /²⁰ Pere Cassador, manant-li pagar la dita quantitat /²¹ dels diners del servey de las presents corts.

ACA, G, 1043, f. 210v-211

/¹ Juramentum gravatorum judicum Cathalonie.

/² Post premissa dicta et eadem die predictorum anni et mensis /³ predicti provisionibus gravaminum tam per suam Majes- /⁴ tatem quam per curiam cathalanorum nominati in supli- /⁵ catione die presenti oblata provisioneque super eadem /⁶ facta personaliter constituti in dicta ecclesia in sa- /⁷ cristia eiusdem presente et ad hec vocato Petro Franquesa /⁸ locumtenente protonotarii scriba et notario publico /⁹ pro nobili protonotario don Michaeli Clemente jurarunt /¹⁰ per dominum Deum et eius sancta quatuor

Evangelia vide- /¹¹ licet ipse cancellarius qui est ecclesiasticus et in dignitate ecclesiastica /¹² constitutus manus suas prelatorum more ad pectus ponendo /¹³ alteri vero super missale quod idem cancellarius /¹⁴ apertum tenebat, et qui layci erant prestiterunt /¹⁵ homagium ore et manibus comendatum in posse dicti regis /¹⁶ Cordelles et idem regens Cordelles in posse dicti /¹⁷ cancellarii quod in examinatione et decissione gravaminum /¹⁸ exercitioque dicti officii se habebunt fideliter legaliter /¹⁹ atque bene secundum Deum et suas bonas consciencias /²⁰ jus et justitiam partibus facient et administrabunt /²¹ juxta comissionem ipsis factam Usaticos Barcinone, // constitutiones Cathalonie, capituli curiarum /² et alia ad que de jure tenentur observabunt omnino /³ amore, favore, odio, rancore, bona vel mala voluntate /⁴ ac precibus postpositis; et mox honorabilis vicarius /⁵ reverendi in Christo patris episcopi illerdensis in dicta villa /⁶ Montissoni residens monuit prefatos provisos /⁷ gravaminum trina monitione canonica ac peremptorie /⁸ quatenus procedant juxta comissionem eis factam /⁹ observentque omnia et singula in comissione ipsa /¹⁰ contenta sub pena excommunicationis quam /¹¹ in eos et quemlibet ipsorum in scriptis tulit et /¹² etiam promulgavit. /¹³ Testes Athanasius Manuel et Michael /¹⁴ López regii portarii S.S.R.Consilii.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f.63-63v [27-jul-1585]

/²⁰ Deinde constitutus in dicto stamento magnificus Micael Fran- /²¹ queza, fiscii regii advocatus et de regio consilio criminali /²² Cathalonie sedens, post reverendissimum vicecancellario ex parte tractatorum /²³ sua Regie Magestati hæc vel similia verba in effectu pronun- /²⁴ tiavit: Que los senyors tractadors de sa Magestat, entenent que /²⁵ los brassos de Cathalunya de la present cort ha molts dies no's dete- /²⁶ nen en veurer y deliberar lo títol que als dits tractadors de /²⁷ sa Magestat se'ls ha de donar; y attenent ells dits senyors

tractadors /²⁸ que lo principal negoci de la cort és tractar lo que toque /²⁹ al bé comú y a la administració de la justícia y remediar /³⁰ agravis que per so tenint ull ad·assò principalment lo han // manat vevir assí per a pregar·los no·s vullen detenir en /² aquest negoci de donar·los títol, sinó que·ls tracten de la mane- /³ ra que en les últimes corts ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 125 [28-ag-1535]

/¹⁰ ... y que en lo que /¹¹ en aquell bras se preté acerca de la habilitasió deuen considerar que si al- /¹² guna cosa de las deduhides per son advocat volen al legar, a de ésser espe- /¹³ rant altra habilitasió y que, junctan·se los habilitadors, deduesquen /¹⁴ lo que ls aparegue acerca dels advertiments per ells moguts en dita habilitasió /¹⁵ y que en manera alguna entenen en aquest bras consentir que s diga per /¹⁶ via de agravis res sobra dita habilitasió, perquè serie posar·se en perills /¹⁷ de molts inconvenients ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 157v [*Dins del balanç del General*]

Despeses extraordinàries en los dits 22 anys apar /² en cartes 81, set·centas trenta·y·set milia cent y /³ trenta lliurs, onze sous y dos dinés. DCCXXXVII^m CXXX lli. 11 [s.]. II [d.].

/⁴ Les dites despeses stan continuades en cartes 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 36, 39, 42, 45, 48, 51, /⁵ 54, 57, 60, 63, 66, 69, 72, 75, 78 y se ha de /⁶ advertir en dites cartes que les partides que /⁷ tenen una virguleta sobra les lliures no /⁸ són compreses en la quantitat sobredita perquè /⁹ són pensions de censals, celaris, lluisions y greuges, /¹⁰ com apar en les cartes següents après de les demunt /¹¹ dites cartas.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 169v

/⁶ Paulo post in dicto stamento ecclesiastico fuit facta deliberatio sequens: /⁷ Lo stament ecclesiàstic de

la present cort de Cathalunya degijant a- /⁸ nar avant en los trates de aquella fa elcció y nominació del reverendíssim senyor /⁹ bisbe de Elna; de micer Jaume Reig, procurador del il·lustríssim de Tarragona; dels /¹⁰ molts reverents Agustí Callart, abat de Gerri; Paulo Pla, abat de Sant Pere /¹¹ de Gallicant; dels reverents Jaume Coma, arciacha y síndich de Vich; Pere /¹² Thomàs, canonge y síndich de Gerona, los quals ensemps ab les altres /¹³ perçones eletes o elegidores per los altres brassos, vegem y regoneguen y con- /¹⁴ pongan los memorials dels agravis axí generals com particulars ab lli- /¹⁵ bertat y facultat que los particulars o puguen deixar y comunicar a les /¹⁶ dites persones eletes o elegidores, e no-res-menys fassen, ordenen y com- /¹⁷ ponguen tots altres memorials per lo redrés de la justícia, bé y utilitat /¹⁸ dels poblats en dits Principat y Comptats, les quals persones primerament /¹⁹ fassen memorials dels agravis y fets los refresquen als brassos perquè /²⁰ après de referits se puga fer y de fet se façe electió de persones per suplicar /²¹ a sa Magestat los mane remediar, y que après passen havant en los dits memo- /²² rials en totes les altres coses seran necessàries y per lo redrés de la justícia, /²³ bé y utilitat de la terra y fets y ordenats dits memorials, aquells refresquen /²⁴ als brassos.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 173

/¹¹ Promotor brachii regalis reportavit: Que en aquell bras han aïrat /¹² alguns exemplars antics y han vist que la primera cosa se solien no- /¹³ menar tres perçones per entendre en los memorials dels agravis, axí /¹⁴ generals com particulars, y que per ço apar al dit bras real que primer /¹⁵ se fasse dita nominació de persones per al dit efecte ans no s nome- /¹⁶ nia per hordenar los memorials del redrés y govern de la terra.

/¹⁷ Et fuit postea decretum: Que lo promovedor vaje al bras real per dir-los /¹⁸ com en aquest bras voldrien veurer los exemplars que dihuen tenen /¹⁹ o han trobat per la elecció de les tres perssones per a fei los memorials

/20 dels agravis, y vists dits exemplars, se deliberarà lo que convindrà /21 fer-se al servey de Déu y bé de la terra.

/22 Quequidem deliberacio per promotoren dicti stamenti ecclesiastici fuit reportata dicto /23 brachio regali pro ut ipse retulit.

ACA, RP, BG, Cl. 59, A, 20, f. 173v-174v

/10 Promotor brachii regalis reportavit: Que micer Cellers, notari /11 y scrivà de aquell bras portave a ses senyories y mercès los exemplars que /12 se són trobats sobra la ellecció fahedora de tres perçones per los /13 memorials dels agravis hi són cits exempla s en los procesos fami- /14 liars de aquell stament dels anys MDXXXVII y encontinent /15 dit mossèn Cellers llegí los dits exemplars en los dits processos de les corts /16 dels anys sobredits.

/17 Promotor brachii militaris reportavit: Que lo bras militar s'és /18 adherit a la deliberació del bras real que primer se face nominació /19 de les tres persones per entendre en los memorials dels agravis generals /20 y particulars, y que après se entendrà en nomenar persones per al /21 demés.

/22 Et convocati in dicto stamento ecclesiastico sequentem fecerunt deliberatio- /23 nem:

Lo stament ecclesiàstic, encara que ha fet ja nominació de sis persones que /24 se acostumen de alegir per a fer los memorials de les coses consernants /25 al redrés y bon govern de la terra, y a dites perçones se haze donat // [f.174] també poder de fer memorials axí de agravis generals com parti- /26 culars segons e. la deliberació lo dia de hair feta a la qual /27 se hau relació se conté, però perquè s'és vist que per entendre y conpondre y /28 ordenar dits memorials de agravis se solen nomenar tres persones /29 de cada bras, y que en assò estan conformes los brassos militar y real, /30 per so desig seguir los vestigis passats y entendre en lo que convé a la /31 bona direcció de les presents corts,

delliberen no s' fassé nominació de /⁸ tres persones del present bras per a col·legir, ordenar y compondre los memo- /⁹ rials de agravis, axí generals com particulars, segons que per los altres /¹⁰ brassos s'és delliberat, en tal esperò, que les persones elegidores ho /¹¹ referesquen tot en lo present stament.

/¹² Et incontinenti per promotorem dicti stamenti ecclesiastici huiusmodi deliberatio fuit /¹³ aliis brachiis dictæ curiæ notificata pro ut ipse promotor retulit.

/¹⁴ Promotor brachii militaris reportavit: Que lo bras militar per a /¹⁵ procurar y consertar lo aposento per a les persones elegidores per los /¹⁶ brassos per a fer y ordenar los memorials, han nomenat a mossèn Mcn- /¹⁷ tagut de Valigèrnera y a mossèn Joan Cassador.

/¹⁸ Et paulo post dictus promotor brachii militaris reportavit: Que /¹⁹ lo bras militar suplica a ses senyories y mercès sien servits adherir-se al que ja al- /²⁰ tres vegades s'és reportat en lo present bras, ço és, no s' face una caixa /²¹ ab tres claus per a tenir les scriptures y que podria estar en un aposento /²² de la casa que se ha de procurar per a les persones nomenadores per als me- /²³ morials.

/²⁴ Promotor brachii regalis reportavit: Que lo bras real ha fet nominació /²⁵ per a fer y ordenar los memorials dels agravis de les perçones de mossèn Andreu // [f.174v] Vilaplana de Gerona, mossèn Batista Bordoli de Balaguer, y de mossèn Galderich /² Rebollet de Vilafrancha de Conflent, síndichs.

/³ Et incontinenti convocati in dicto brachio ecclesiastico processerunt per viam /⁴ scrutini ad nominandum personas pro colligendis, faciendis et ordinan- /⁵ dis memorialibus gravaminum tam generalium quam particularium iuxta /⁶ seriem et tenorem deliberacionis hodie per dictus stamentus factæ pro ut /⁷ incontinenti fuerunt electi et nominati reverendissimus dominus episcopus Vicense, admodum /⁸ reverendus abbas

Populeti, et reverendus Onofrius Paulus Cellers, syndicus capituli Barcirone.

/⁹ Dictis die et anno post meridiem in dicto stamento ecclesiastico hora et loco /¹⁰ solitis congregato interfuerunt omnes persona superius nominati exeptis /¹¹ admodum reverendis abbate Populeti et reverendo procuratore prioris Cathalonie com- /¹² paruit etiam syndicus capituli Ilerde.

/¹³ Et promotor brachii militaris reportavit in dicto stamento: Que aquell bras /¹⁴ per a ordenar y compondre los memorials per los agravis an nomenat /¹⁵ a don Jayme de Cardona, a don Berenguer de Paguera, y mossèn Pere Cassador.

/¹⁶ Paulo post dictus promotor brachii militaris reportavit: Que dit bras militar /¹⁷ per a recol legir, compondre y ordenar los memorials de les coses consernants /¹⁸ al redrés de la justícia a bon govern de la terra han nomenot lo bescompte /¹⁹ de Canet don Nofre de Alentorn, don Plegaments de Marimon, mossèn Jaune Salba, /²⁰ mossèn Joan Andreu Blan Ribera y micer Joan Cella de Tafurer.

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, f. 195v [17-set-1585]

/¹⁵ ... quibus sich /¹⁶ presentibus promotor brachii regalis reportavit: Que aquell bras en /¹⁷ lloch de mossèn Bordoll, síndich de Balaguer, absent, han nominat per los /¹⁸ memorials dels agravis a mossèn Ponsich, síndich de Vich, y per absència /¹⁹ de micer Monserrat, síndich de Balaguer, absent, an nomenat a mossèn /²⁰ Sala, síndich de Manresa, per a fer los memorials de les constitucions /²¹ y redrés de la justícia.

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, f. 201v

/¹² Lo molt reverent Esteve Puig, abat de la Real, dit (sic) que dissent /¹³ a tots y sengles actes de la present cort y que no s puguen juntar /¹⁴ las personas eletes per als memorials de constitucions ni a- /¹⁵ gravis, ni tractar res sobra ells fins a tant que tots

los brassos /¹⁶ hajan nomenades perçones per ai redrés del General y que /¹⁷ sie notificat a les perçones que isten juntades per a fer di- /¹⁸ ts memorials, requerint a mi notari lo dit dissentiment conti- /¹⁹ nue en lo present procés.

[Als f. 201v-202, hi ha un altre dissentiment en aquest sentit]

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, f. 201v-202

/²⁷ ... y en lo /²⁸ entretant no consent que las perçones nomenades per a les consti- /²⁹ [tu]cions y agravis se convoquen ni entengan er ses commissions, // ans bé requerex que les perçones de aquest bras que stan jun- /² tades ab los altres sien cuidades y assistesquen en lo present bras /³ fins a tant que dites coses sien declarades per justícia ...

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, f. 202v

/⁴ Item convocatim dicto stamento deliberarunt: Que lo promovedor /⁵ de aquest bras vaje a dir a les perçones de aquest bras que s- /⁶ tan juntades ab les dels altres brassos ordenant y component /⁷ los memorials de constitucions y agravis que se'n vinguen al /⁶ present stament puix hi ha discentiment qu'ells no puguen fer lo /⁸ que fan.

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, f. 202v-203

/²³ Lo stament ecclesiàstich hoïts los dissentiments posats lo /²⁴ die de vuy per lo abat de la Real y síndichs dels capí- /²⁵ tols de Tortosa y Lleyda, delliberen que les persones /²⁶ eletes (sic) y nomenades per a fer los memorials de les constitu- // tions y agravis se deuen juntar y passar havant en /² entendre en ses commissions com de abans feyen, puix /³ dits dissentiments no impedexen n' poden impedir lo que /⁴ fan dites persones.

/⁵ Y encontinent les persones eletes per als dits memorials /⁶ que eren presents en lo bras se n'anaren per executar /⁷ ses commissions.

[L'abat de la Reial alça el dissentiment ja que no s'ha volgut donar lloc a proveir de justícia. Vénen els síndics de Lleida i Tortosa]

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 2C, f. 214-215

/20 Admodum reverendus abbas Populeti alter ex perçonis electis ad /21 faciendua memorialia gravaminum exposuit in dicto stamento /22 ecclesiastico sequentia: Que ells tenien ja en bon punt lo /23 negosi dels agravis generals, y que per so ses senyories y mercès tgenien /24 res que advertir, ho fessen, perquè pensaven dins breu temps /25 fer relació, y encontinent lo canonge Regadell, síndich del // [f.214v] capítol de Lleida dix: Que ell inseguint sos dissentiments y ajus- /2 tant a aquells, dissent a tots actes, progressos de la cort, deliberaci- /3 ons, y que les perçones no s junten per als memorials de las cons- /4 titucions y agravis no s puguen juntar ni prosseguir en ses commissi- /5 ons fins a tant que los dissentiments que pengen en los brassos sien /6 alsats o declarat de justícia si tenen o no tenen lloch, y en par- /7 ticular lo sobredit dissentiment deu y impedeix de justícia lo /8 progrés de les sobredites perçones que en virtut de ses commissions /9 se ajusten per las constitucions y agravis, per ço que ell alsa sos /10 dissentiments, y estant en aquest punt escrivint-s' lo dit dissenti- /11 ment de canonge Reyadell, lo reverendíssim monsenyor de Barcelona dix /12 com ell manave a mi notari y escrivà del present bras que no conti- /13 nuàs en lo present procés familiar aquelles paraules que dit canonge Reja- /14 dell ha dites, que contenen que les perçones eletes per a fer los me- /15 morials de les constitucions y agravis no s junten per ésser contra la /16 deliberació del present bras feta sobra semblant discentiment y ésser /17 contra justícia, y dit canonge Rejadell, replicant, requirí a mi notari /18 que acabàs de continuar y escriure son dissentiment, y passant ha- /19 vant dix: Que ell alçà sos dissentiments per quinze dies que passaren /20 lo die de hair, dins los

quals si no es declarava sobra aquello, /²¹ no s'hi posseve altre remey, volia y entenia tots sos dissentiments res- /²² tassen en lo mateix stament que staven al temps los alçà, al /²³ qual temps no hi havia nominació de perçones per les dites constitucions y /²⁴ agravis, y axí tornant los dita dissentiments en lo mateix estat que /²⁵ abans estaven, entén ell que les dites perçones no s poden ni deuen /²⁶ juntar, altrament sos dissentiments no restarien en la mateixa força // [f.215] que instava al temps que ell los alçà, protestant de nul litat de actes, /² requerint al notari que continue estas cosas en lo present procès y no obs- /³ tant que stant-se escrivint les dites cosas, lo porter del stament ere en- /⁴ trat y havia dit que ja les sis hores eren tocadas, se prosehí a continuar /⁵ dita escriptura, he lo dit reverendíssim monsenyor de Barcelona tornà a dir que no /⁶ consent estigue la present escriptura en lo present procès, y que si ha part /⁷ la vol continuar lo notari, que fasse lo que li aparegue com sie repug- /⁸ nat a la dita deliberació y haver-se de posar en lo procès ... [continua un dissentiment del canonge Rajadell fins que sigui fet judici de dissentiments]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 223v

/¹³ Item fuit decretum: Que mossèn Ciurana, regent los comtes, pague a mossèn /¹⁴ Monserrat Parra per lo lloguer de la casa li llogaren per al servey /¹⁵ de les perçones eletes per a fer los memorialis de constitucions y /¹⁶ agravis, sinquanta lliures y pague lo lloguer de la casa que ara de /¹⁷ nou s'és llogada devant la present iglésia per a las dites perçones /¹⁸ a rahó de trenta-y-dos lliures lo mes y també face fer y pague les /¹⁹ obres necessàries que faran a fer en dita casa y cobre cautela de /²⁰ tot lo que pagarà.

[La lletra als diputats és als f. 234v-235]

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, r. 234v-235

/⁷ Et vigore decretor factor per tria brachia dicte curie fuerunt ex- /⁸ peditis litere que sequuntur:

/⁹ Los tres estaments del Principat de Cathalunya convocats en /¹⁰ les corts generals que la S. C. R. Magestat de present celebre en la /¹¹ vila de Monçó als incoles de sos regnes de la Corona de Aragó /¹² deçà la mar, a mossèn Joan Pau Ciurana, donzell, regent los /¹³ comptes del General del dit Principat, residint de present en la /¹⁴ dita vila de Monçó, salut y honor;

Com nosaltres hajam delli- /¹⁵ berat que de les pecúnies del dit General e ver vós en nom de aq- /¹⁶ uell sien donades y pagades a mossèn Monserrat Parra, causídich, /¹⁷ ciutadà de Barcelona, residint en la present vila de Monçó, per lo llo- /¹⁸ guer de una mesada de certs aposentos que en la casa que ell de present /¹⁹ posseheix en la present vila se li llogaren per estar les perçones /²⁰ eletes per a ordenar y compondre los memorials y també per a /²¹ ajuntar-se los advocats, sinquanta lliures moneda barcelonesa, /²² y també a mossèn Miquel Grèsia, rector de Permissan, y a Guillem /²³ de Compte Celler, senyors de les cases que per avuy les perçones /²⁴ eletes per als memorials de les constitucions y agravis se junten /²⁵ lis són estades llogades a rahó de trenta-y-dos lliures y setze sous /²⁶ per mesada que comensà a setze del mes de setembra proppassats;

// Per ço, eb la present vos diem y manam y encarregam que de pecúnies del /² dit General doneu y pagueu al sobredit Monsserrat Parra les /³ dites sinquanta lliurs y als dits mossèn Miquel Gràcia y Guillem de /⁴ Compte, entre los dos cada mes trenta-dos lliures y setza sous, tot lo /⁵ temps que dita casa estarà per orde dells brassos llogada y no-res- /⁶ menys, fareu fer les obres que són nessessàries en dita casa per a po- /⁷ der-se juntar en ella dites perçones, portant compte particular de tot /⁸ lo que gastareu y cobrareu àpoques de rebudes dient y manant als /⁹ reverent, nobles y magnífichs diputats y hoïdors de comptes del dit Gene- /¹⁰

ral que pagant vós les sobredites quantitats, les vos admeten en /¹¹ compte de llegítima data, en testimoni y fe de les quals coses havem /¹² manat fer y expedir les presents, sotascrites de mà dels tres presidents /¹³ de dita cort sagellades ab lo sagell manor de aquella. Dada en la /¹⁴ vila de Monçó al primer de octubre any de la nativitat del Senyor mil sinch- /¹⁵ cents vuytanta-sinch.

/¹⁶ El bisbe de Barcelona. El duque y marquès. Pere Ferreres.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 279

/¹⁶ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras supplica /¹⁷ a ses senyoria y mercès sien servits manar cobrar del bras real los memori- /¹⁸ als ordenats per les perçones per los agravis dels inquisidors y del Ge- /¹⁹ neral perquè se puga delliberar si.s presentaran als senyors tractadors, /²⁰ si.s comense de entendre en los negosis que inporten per al progrés de /²¹ les corts.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 284

/³ Deinde fuit decretum: Que vage lo promovedor al bras militar per /⁴ aportar-los lo quadern dels agravis de la capitania general que /⁵ ja assí és llegit per a que allí puguen fer lo mateix; et reversus retulit: /⁶ Que aquell bras suplique a ses senyories y mercès que en los altres memorials, /⁷ quant adobaran alguna cosa, que no ho borren, sinó que u escriguen en /⁸ los marges per a que no se haze de llegir tantes vegades.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 286v-287

/²¹ Venerunt etiam nobilis Berengarius a Paguera et Gaspar de Pons /²² legati brachii militaris qui in effectu explicarunt: Que en lo bras /²³ militar se llitg ara lo memorial agravis de la capitania general /²⁴ y han vist que ses senyories y mercès han borrat y mudat algunes coses, // y encara que sien ben apuntades. suplique aquell bras a ses senyories y mercès sien /² servits que en los altres memorials que vindran no s fasse, sinó que

en /³ lo marge se fassa nota del que apparrà perquè passats per tots los bras- /⁴ sos se pugue pendre deis advertiments los qu. més convindran.

[*Segueix la resposta dels eclesiàstics; diuen qui va "borrar" els mots, i que ja n'hi havia abans*]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 294

/¹⁰ Deinde venit promotor brachii regalis et retulit: Que en aquell /¹¹ bras havian ja llegit lo memorial dels agravis fets per officials /¹² reals als drets y officials del General, y que li havian manat /¹³ que l'aportàs assí per a que ses senyories y mercès fossen servits mirar /¹⁴ si estarà bé o no, que l decretassen.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 299

/¹ Item fuit deliberatum: Que les hores de aquesta tarde sien /² habilitades fins a tant que sien llegits los memorials dels a- /¹⁰ gravis fets a la Generalitat y també los de la capitania general /¹¹ y no-res-merys demà y després-demà les hores acostumades /¹² passat mitg dia.

[*Al marge l.8: Habilitació de dos / festes*]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 299

/²¹ Lo stament ecclesiàstich, hoit lo memorial dels agravis fets /²² a la Generalitat ordenat per les persones eletes per /²³ als memorials dels agravis, vist y conciderat molt bé lo conten- /²⁴ gut en ell, dellibere que apar bé lo dit memorial, y axí apar que /²⁵ lo promovedor lo aporte al militar per a que allí vejen y /²⁶ deliberen sobre ell que deliberatio fuit in continenti executata /²⁷ pro ut per promotorem ipsius stamenti relatum fuit.

[*Al marge l.21: Per los agravis / del General*]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 299v

/²¹ Lo stament ecclesiàstich, per quant s'és llegit en lo dit sta- /²² ment lo memorial dels agravis fets per los officials /²³ de la capitania general ordenat per les

persones eletes /²⁴ per als memorials dels agravis, y aquell hoit y ben entès, /²⁵ delibere que apar bé lo dit memorial axí com està, y que /²⁶ lo promovedor del present bras lo aporte al bras militar per a /²⁷ que allí l lligen y vegem si ls acotentente.

[Al marge 1.21: Per agravis de la capitania / general] [Segueix la clàusula de notificació]

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 304v

/³ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras té /⁴ entès que los tres agravis ja passats per los brassos, ço és, /⁵ de la inquisició, del General, de la capitania general, estan ja /⁶ posats en limpio y estan a punt per a poder-se presentar, /⁷ y per ço volrien saber quin orde se ha de tenir per a /⁸ presentar-los a sa Magestat.

[Al marge 1.3: Per los agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 305

/⁷ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras ha /⁸ fet diligèncias en cercar exemplars de quina manera se han /⁹ de portar los agravis y han trobat un exemplar de les corts /¹⁰ pasades no s presentaren a sa Magestat per tres persones de /¹¹ cada bras, y que també ls aparexia en aquell bras /¹² que se habilitassen ...

[Al marge 1.7: Per la presentació dels / agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 304v

/¹⁶ Et fuit deliberatum: que lo promovedor reporte als altres /¹⁷ brassos que apar bé que los memorials dels agravis que estan /¹⁸ ja en limpio se presenten a sa Magestat o als senyors tractadors /¹⁹ per a que comensen a veurer ls que assí se miren exemplars /²⁰ per veurer com s'és fet altres vegades y que procuren allà /²¹ de fer lo mateix y que qui primer ho trobarà no (*) done part /²² perquè en tot se observe lo estil acostumat y que també

/23 apar que los promovedors vagen ...

(a) = ne

[Al marge 1.16: Per los memorials / del agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 306v-307v

/12 Promotor brachii militaris reportavit: Que suplique /13 aquell bras a ses senyoria y mercès sien servits deliberar quina for- /14 ma se haurà de tenir per a presentar a sa Magestat los memorials /15 dels agravis, y que en aquell bras aparexie per via de pensa- /16 ment se demanàs esta tarde hora als senyors tractadors per a /17 <per a> poder demà anar a fer dita presentació a sa Magestat.

/18 Præter in dicto stamento fuit facta deliberatio sequens: /19 Lo stament ecclesiàstich desitjant que lo progrés de les /20 presents corts vagi avant y cit lo parer del bras militar, /21 delibere que los tres memorials dels agravis generals, ço /22 és, dels officials de la inquisició, de officials de la capitania /23 general, y dels agravis fets als drets del General, los quals ja /24 estan llegits y concertats per los brassos, se presenten /25 a sa Real Magestat per a que sie servit manar reparar dits /26 agravis, y que per a fer dita presentació, se anomenen persones /27 per los brassos, y quant los altres memorials se seran orde- /28 nats y estaran concertats, se tractarà de la forma que se /29 haurà de tenir en presentar-los, y per a fer dita presentació deli- /30 beren que los promovedors vagen a demanar hora // [f.307] als senyors tractadors com lo promotor del bras real ha /2 reportat.

/3 Fuit notificata huiusmodi deliberatio aliis brachiis dictæ curiæ.

/4 Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras se /5 adherex a la dita deliberació, y que ls apar que esta tarde /6 se deu anar a demanar hora als senyors tractadors per a /7 dit efecte, y també aquell bras fa a saber a sa senyoria /8 y mercès que Riera, porter del senyor regent, de part del compte /9 de Miranda, ha

demanat que se ls donàs llums per a te- /¹⁰ nir al lloch del soli [...]

/¹² Promotor brachii regalis reportavit: Que aquell bras és /¹³ de parer que los tres memorials dels agravis generals /¹⁴ ja ordenats y concertats per los brassos se presenten /¹⁵ a sa Magestat ab embaxada de tres persones de cada /¹⁶ bras, y que attès que semblants presentacions se solian fer venint /¹⁷ sa Magestat a la present iglésia, y ara la Magestat del rei /¹⁸ nostre senyor no està ab disposició de poder venir, que /¹⁹ per ço, perquè en sdevenidor no pogués ésser tret en con- /²⁰ seqüència, ni pogués danyar als presents brassos, que dita presentació se fasse en son real palacio, ab protestació que /²¹ per ço no sie fet perjudici en sdevenidor, ni sie tret en /²² conseqüència, y també apar en aquell bras que de paraula /²³ se supplicàs a sa Magestat, quant se li presenten dits capítols, /²⁴ que sie serví sa Magestat Real, per sa benignitat, provehir /²⁵ que doctors de son real consell ni altres officials seus /²⁶ contra los quals se donen agravis, no entrevinguen // [f.307v] en la reparació de aquells, y que los tres promovedors vagen /² a demanar hora als senyors tractadors per a fer-se dita presentació.

/³ E fonch deliberat no s torne resposta als tres brassos que /⁴ si los dits memorials estan a punt y com han de estar per a /⁵ presentar-se a sa Magestat, que apar bé se vage esta tarde a de- /⁶ manar hora en lo denés de fer-se la protestació y supplicació /⁷ de paraula a sa Magestat com ha deliberat lo bras real /⁵ apar molt bé y se aderehen a llur parer en lo que /⁵ toque a donar llums als doctors ... [...]

/¹² Fuit reportatum aliis brachiis per promotorem pro ut /¹³ ipse retulit.

[Al marge l. 12 f. 306v: Per los agravis; al marge l. 19 f. 306v: Que los tres memorials / dels agravis se presenten / a sa Magestat; al marge l. 3 f. 307: Per dit negoci; al marge l. 12 f. 307: Per dit negoci; al marge l.3 f. 307v: En dit negoci]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 310

/1 Promotor brachiis militaris reportavit: Que aquell bras ha /2 entès que en aquest stament volen comensar de llegir les /3 constitucions, y que apar se deu servir lo stil, que és que priu r /4 se lligen y passen los agravis, y après les constitucions, y també /5 supliquen sien servits que los tres agravis concertats se presenten /6 a sa Magestat com s'és ja determinat.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 310

/11 Et habeto maturo tractatu fuit facta deliberatio sequens: /12 Lo estament ecclesiàstich, oït lo que ha reportat lo promovedor /13 del bras militar, deliberen que la deliberació feta lo dia /14 de air tant de presentar a sa Magestat los tres memorials dels /15 agravis concertats per los tres brassos sie executada, si /16 dits memorials estan a punt, y que s demane hora als senyors /17 tractadors, y que en lo present stament se comensen de /18 llegir les constitucions, y assò per la brevedat del temps y /19 perquè en tot y hage orde y no s perde temps deliberen /20 que les persones eletes per als memorials de les constitucions, /21 redrés del General y agravis se junten totes les vespra- /22 des per execussió de ses commissions, y los matins, totes /23 les dites persones acudesquen en lo bras per a oir llegir /24 los agravis o constitucions y altres coses que se hauran de llegir, perquè /25 de aquesta manera se pugue ab orde entendre en lo que tant /26 convé al bé de tota la terra, y per aquest effecte se fassen /27 junctament tres còpies de les constitucions, perquè se'n puga donar /28 una còpia a cada bras.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 310v

/5 Et continenti in dicto stamento pro presentandis dictis memorialibus /6 sue Regie Mejestatis nominarunt easdem personas electas pro or- /7 dinandis memorialibus gravaminum videlicet reverendissimus dominum /8 episcopum

Vicensis, admodum reverendum abbatem Populeti et reverendus /⁹ Onofrium Paulum Cellers et etiam deliveraverunt quod /¹⁰ ordinetur pro advocatus protestatio presentanda super presentatione /¹¹ memorialium.

[Al marge 1.5: Nominació de persones / per los memorials] [El braç reial s'hi adhereix i nomena també les mateixes persones dels agravis, "... ço és, mossèn Vilaplana de Gerona, mossèn Poncich de Vich, mossèn Navarro de Campredon, syndichs."]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 315v

/¹³ Præterea fuit in dicto stamento ecclesiastico facta delliberacio sequens: /¹⁴ Lo stament ecclesiàstich, hoït lo memorial dels agravis /¹⁵ pretesos sobre los judicis fets per sa Magestat en les corts de /¹⁶ 1564 sobre los dissentiments possats en dites corts per /¹⁷ dos syndichs de Perpinyà y de Tortosa y de Puigcerdà /¹⁸ y sobre lo adheriment fet per sa Magestat en dites corts /¹⁹ al parer dels habilitadors per part de sa Magestat nomenats /²⁰ sobre la habilitació de certs oficials reals, y considerat molt /²¹ bé dit negoci y lo punt en què està la cort, apar no s deu /²² presentar dit memorial de agravis axí per no haver-i /²³ agravis, com encara per no mourer ni procurar ocasió /²⁴ que impedesque lo progrés de la cort en punt que ara /²⁵ està provehint que esta deliberació sie notificada al bras /²⁶ militar per micer Nofre Pau Cellers, syndich del capítol /²⁷ de Barcelona y advocat del present bras.

/²⁶ Et in continenti dictus syndicus Barchinone predicta exequtus fuit /²⁹ pro ut paulo post retulit.

[Al marge 1.14: Per los agravis de les / corts de 1564]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 323v-324

/²⁷ Que aquells dos brassos supliquen a ses senyories y mercès sien servits // adherir-se en que los agravis apuntats per les nou persones, y senya- /² ladament los

que se són apuntats de les últimes corts no s presenten /³ a sa Magestat de part dels tres brassos, y que per aquest effecte y hage /⁴ tota conformitat, pux sa Magestat specialment és estat servit tenir esta. /⁵ corts per a desagraviar als agraviats, y pux estes coses són tan importants, /⁶ sien servits adherir-se ad aquest parer.

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 326v-327

/² ...desigen.../²⁵ ...tenir-la [la conformitat] // també de assí havans en tota ocasió majorment en la re- /² presentació dels agravis per ésser com és una de les coses de /³ major importància de la cort, y ...

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 336

/²⁴ Et habito tractatu fuit decretum: No s torne resposta als /²⁵ brassos militar y real que apar per via de pensament en /²⁶ aquest bras que la protestació se ha de fer per la presentació /²⁷ dels agravis a sa Magestat la fassen los advoca's, y que s con- /²⁸ tinue al principi de.s memorials, los quals memorials /²⁹ resten continuats en los processos familiars, ab què dita /³⁰ protestació se aprobe primer en los brassos.

[Al marge l.24: Per la protestació / fahedora per la / presentació dels agra- / vis]

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 337v

/⁴ Venit nobilis Garcia de Mendoza ex parte dominorum trac- /⁵ tatorum sue Regie Magestatis et sedens post reverendus presidens notifi- /⁶ cavit sequentia in effectu: Que la voluntad de su Magestad es /⁷ que para el punto de las cinco horas sean las personas estos /⁸ brassos en palacio para presentar los agravios, y que pueden /⁹ partir de aquí al punto de las quatro y media porque sean /¹⁰ allí al punto de las cinco.

[Discuteixen si s'hi va a peu o a cavall] [Al marge l.4: Assignació de hora / per part de sa Magestat / per a presentar los / memorials]

ACA, RP, BG, Cl. 58, A, 20, f. 338-338v

/13 E poch après per quant la hora per sa Magestat assignada /14 per a fer la presentació dels memorials dels agravis estave per a /15 hoir-se, y per a que la Real Magestat no estava ab disposició per a /16 venir a la present iglésia com és de costum per a rebre dits /17 memorials segons és cosa molt pública per causa de la ma- /18 laltia que ha tingut de cessions per les quals ha sagnat /19 tres vegades y purgat y feta ja y concertada la protestació /20 sobre assò deliberada fer per los brassos, perquè no puga /21 perjudicar fer dit acte de presentació fora de la present iglésia, /22 lloch assignat pe. a la celebració de les corts, ni ser tret en con- /23 seqüència com apar al principi de la scriptura dels dits me- /24 morials dels agravis les persones per los brassos nomenades, /25 ço és, per lo bras ecclesiàstich, lo reverendíssim monsenyor lo bisbe de /26 Vich, lo molt reverent abat de Poblet, lo reverent micer Honofre Pau /27 Cellers, syndich del capítol de Barcelona, y altres persones per /28 los altres brassos nomenades, anaren ab embaxada solemne a // cavall, ab les masses altes a palacio y feren la presentació a sa Magestat /29 dels dits memorials dels agravis de sobre per los brassos con- /30 certats y sa Magestat, feta dita presentació, respongué en efecte estar /31 paraules: Que mandaría ver las scrituras y reparar los daños /32 y que encargaría a estos brassos se den prissa en los negocios /33 de las cortes pues saben quanto importa a su salud salirse d.este /34 lugar, y que lo representassen de su parte a los brassos, segons /35 que los dits embaxadors per lo present bras ecclesiàstichs no- /36 menats, tornats de dita embaxada, feren llarga fe y rela- /37 ció als convocats en dit stament, de les dites coses.

[Al marge l.13: Presentació de agravis / a sa Magestat]